БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 36
28 МАРТ ЯКШАНБА 1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

ВЛКСМ XII С'ЕЗДИ (1-нчи бет).

1 Майни муносиб совғалар блан кутиб олайлик! (1-нчи бет).

Совет Ўзбекистонида (1-нчи бет).

Мактаб блан оиланинг мустаҳкам ҳамкорлиги учун! Ҳ. Умаров.—Мактаб ва оиланинг муқаддас бурчи (2-нчи бет).

Ш. Тоҳиров.—Бизнинг умидимиз, бизнинг келажагимиз (2-нчи бет).

Р. Усмонов.—Болаларни коммунистик руҳда тарбиялашда оиланинг роли (2-нчи бет).

Кўкламги дала ишларини оммавий равишда кучайтириб юборайлик! Ж. Маманов.—Пахтачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшамиз (3-нчи бет).

Я. Берсудский.—Бедани тезроқ экиб олайлик (3-нчи бет).

КОНСУЛЬТАЦИЯ: — **Н. К. Симонов, В. Т. Короленко.**—Сортли уруғлик экиб, ғалла ҳосилини кўпайтирайлик (3-нчи бет).

ФЕЛЬЕТОН:—**Е. Шукуров.**—Алло... алло... (3-нчи бет).

КИНО:—**В. Абдуллаев.**—«Дар'ё устидаги чироқлар» (4-нчи бет).

Корея Меҳнат партияси Марказий комитетининг пленумида Ким Ир Сен доклади (4-нчи бет).

МАКТАБ ВА ОИЛА

Мамлакатимизда совет халқлари социалистик маданияти чинакам гуллаб-яшнамоқда, халқ маорифи ишлари тўхтовсиз ривожланмоқда. Партия, ҳукуматимиз меҳнаткашлар оммасининг маданий эҳтиёжларини тўла қондириш, халқ маорифини кенг кўламда ривожлантириш, ёш авлодни коммунистик жамиятнинг онгли ва актив қурувчилари қилиб тарбиялаш ишига ғоят катта э'тибор бериб келмоқдалар.

Халқ маорифи соҳасидаги муваффақиятларимиз жуда катта. Мамлакатимизнинг шаҳар ва қишлоқларида умумий еттийиллик та'лим жорий қилинган. Шу бешйилликда республикаларнинг пойтахтларида, бевосита республика қарамоғида бўлган шаҳарларда, область, ўлка ва йирик саноат марказларида умумий ўрта та'лим амалга оширилмоқда, келгуси бешйилликда эса мажбурий ўрта та'лимни ҳамма жойда тўла жорий қилиш учун зарур шароит вужудга келтирилмоқда. Ўтган ўқиш йилида республикамизда, шу жумладан Тошкент областида ўрта мактабларни тамомлаб чиққан ва етуклик аттестати олганларнинг сони аввалги йилдагига нисбатан анча кўпайди.

Бизнинг мактабларимиз билимли, маданиятли интизомли, жисмоний соғлом, тетик ва қувноқ ёшларни тайёрлаб чиқариши лозим. Кенг жамоатчилик, партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари бу вазифани амалга оширишда халқ маорифи органлари ва мактаб коллективларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Партия, ҳукуматимиз совет мактаби олдига, социалистик жамиятимизнинг ҳарбир а'зоси олдига кун сайин янгидан-янги талаблар қўймоқда. Совет мактаби боланинг коммунистик дун'ёқарашини шакллантиришда ҳал қилувчи муҳим роль ўйнайди. Шу сабабли болаларнинг ўқиши, тарбияси учун аввало мактаб ўқитувчилар коллективи, комсомол ва пионер ташкилотлари жавобгардир. ВЛКСМ XII с'езди ҳам мактаб комсомол ва пионер ишларининг бутун формалари болаларни коммунистик жамиятнинг актив қурувчилари қилиб тарбиялашга қаратилиши лозим эканлигини кўрсатиб ўтди. Аммо ўз фарзандининг келажаги, унинг ўқиши, тарбияси учун ота-онанинг жавобгар эканлигини ҳам унутмаслик керак. Мактаб ва оила ҳамкорликда болани коммунистик ахлоқнинг барча юксак сифатларига эга қилиб тарбиялайдилар.

Областимизда та'лим-тарбия ишини партия, ҳукуматимиз талаб қилганидек намунали ташкил этабилган, ота-оналар блан алоқани яхши йўлга қўйган мактаблар, ўқувчиларга фан асосларини чуқур, мустаҳкам қилиб бераётган ўқитувчилар, шу блан бирга мактаб ишига яқиндан ёрдам кўрсатаётган ота-оналар анчагина бор. Бу ўринда Тошкент шаҳар Москва районидаги Чапаев номли 42-нчи қизлар ўрта мактаби коллективининг ишини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Бу мактабда ўқув-тарбия ишлари яхши уюштирилган. Ўқитувчилар ўқувчиларнинг давомати, улгуриши, интизоми ва хулқ-атвори устида қунт блан ишлаб, ўзлаштиришда яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу мактаб коллективи ота-оналар блан алоқани ҳам яхши йўлга қўйган. Ҳарбир синфда ота-оналар йиғилиши системали равишда ўтказиб турилади, унда болалар тарбиясига доир лекциялар ўқилади. Мактаб ҳузуридаги ота-оналар лекторийсида ўқитувчилар ота-оналар учун турли темаларда назарий ва методик докладлар қиладилар. Ота-оналар ҳам мактаб коллективи блан яқиндан алоқа боғлаган. Улар ўз болаларининг ўқиши ва тарбияси блан доим қизиқадилар, ўқитувчилардан тегишли маслаҳатлар олиб турадилар.

Сталин районидаги 95-нчи ўрта мактаб ҳузурида ота-оналар лекторийси бор. Унда «Коммунистик тарбия тўғрисида В. И. Ленин ва И. В. Сталин», «Болалар тарбиясида ота-онанинг тутган ўрни ва роли», «Уй вазифаларини тайёрлашда болаларга қандай ёрдам бериш керак» деган темаларда лекция ва методик докладлар ўқилган. Ота-оналар комитети мактабдаги ўқиш-ўқитиш ва та'лим-тарбия ишлари блан системали равишда шуғулланмоқда. Мактаб коллективи ўз ўқувчиларининг ота-оналари, улар ишлаётган корхоналар ва ташкилотлар блан яхши алоқада бўлгани сабабли мактабда ўқув-тарбия процесси анча яхшиланган. Ўқув-тарбия ишларини намунали йўлга қўйган, ота-оналар блан ишлаш яхши ташкил этилган мактабларда давомат, давлат программаси материалларини ўзлаштириш ва коммунистик тарбия соҳасида яхши кўрсаткичларга эришилмоқда.

Шу нарсани э'тироф қилиш керакки, ўқув-тарбия ишлари мактабларнинг ҳаммасида ҳам юксак даражада бораётир, деб айтиб бўлмайди. Айрим мактабларда та'лим-тарбия ишлари қониқарсиз аҳволда, ўқувчиларнинг фанларни ўзлаштиришлари ҳамон паст, болаларнинг ота-оналари блан ишлаш яхши йўлга қўйилмаган. Бунинг натижасида айрим ўқувчилар ножўя ишларни қилмоқдалар, интизомсизлик фактларига йўл қўймоқдалар. Мактаб ўқитувчилар коллективи, комсомол ва пионер ташкилотлари болалар тарбияси масаласи блан камдан-кам шуғулланмоқдалар. Бунга Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 33, 23, Сталин районидаги 90, 56, Киров районидаги 51, Мирзачўл районидаги 2, 13-нчи мактаблар мисол бўлаолади.

Та'лим-тарбия ишларининг бу каби ёмон аҳволда бўлишига ба'зи ота-оналар ҳам айблидирлар. Улар мактаб блан доимо алоқада бўлмайдилар, болалар тарбияси блан етарли даражада шуғулланмайдилар, уларнинг ўқиши ва дам олиши устидан назорат қилмайдилар. Ишлабчиқариш ва жамоат ишлари блан ортиқча банд эканликларини баҳона қилиб, ўз болаларининг тарбиясига э'тибор бермайдилар.

Фактлар шуни кўрсатмоқдаки, кўпгина мактаблар ҳузуридаги ота-оналар комитетининг ишлари ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Аслда, ота-оналар комитети мактабдаги ўқув-тарбия ишлари блан, болалар тарбияси, уларнинг дарсга давомати блан системали равишда шуғулланиши, ўқувчиларнинг моддий-маиший ҳаётини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаши лозим.

Шуни ҳам қайд қилиб ўтиш керакки, кўпгина жамоат ташкилотлари болалар тарбияси блан мутлақо қизиқмайдилар, завод ва фабрикаларнинг, колхоз ва совхозларнинг, муассасаларнинг партия, касаба союз комитетлари ўз ходимларининг оилаларини чуқур ўрганмаётирлар, уларга ёрдам бермаётирлар. Ҳали шундай фактлар ҳам мавжуддирки, магазинларда ёш болаларга спиртли ичимликлар сотилмоқда, улар кино-театрларнинг кечки сеансларига қўйилмоқда. Барча жамоат ташкилотлари болаларни назорат қилиб туришга жалб этилиши, мактабга ва оилага ҳартомонлама ёрдам бериб туришлари зарур.

Улуғ Ленин ёшларни тарбиялаш, ўқитиш ва уларга илм бериш ишларининг ҳаммаси уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашдан иборат бўлиши лозим, деб та'лим берган эди. Ёшларимизни ҳаётбахш совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида, ўз она-Ватанига, коммунизм улуғ ишига чексиз садоқатли, онгли интизомли, меҳнат севадиган қилиб тарбиялаш мактаб педагогика коллективининг ҳам, комсомол, пионер ташкилотларининг ҳам, шунингдек оиланинг ҳам бевосита бурчидир.

Ма'лумки, бола кўп вақтини мактабда эмас, уйда, кўчада ўтказади. Мактаб коллективи ўқувчини мактабдан ташқари жойларда ҳамавақт кузатиб туриш имкониятига эга эмас. Шунинг учун ҳам ҳарбир оиланинг катта ёшдаги а'зоси боланинг мактабга кетиши ва мактабдан қайтиб келиши, юриш-туриши, ўзини тутабилиши, кимлар блан дўст тутингани, вақтида дам олиб, вақтида дарс тайёрлаши блан доим шуғулланишлари керак.

Ёшларимизни тарбиялаш ва ўқитиш тўғрисида ғамхўрлик қилиш маҳаллий партия ва совет ташкилотларининг жонажон ишидир. Улар ўқитиш ва тарбиялашнинг сифатини янада яхшилаш, мактаб ва оиланинг ҳамкорлигини мустаҳкамлаш масалаларига алоҳида э'тибор беришлари, бу соҳадаги яхши тажрибаларни оммалаштиришда халқ маорифи органлари ва мактаб коллективларига яқиндан ёрдам кўрсатишлари лозим.

Ҳозир мактабларимиз ўқув йилининг учинчи чорагини якунлаб, мактаб ҳаётида ҳал қилувчи давр ҳисобланган тўртинчи чоракни бошлаш олдида турипти. Шу кунларда мактаб ўқувчилари баҳорги каникулни пионерлар саройлари, кино, театрлар, музей ва ҳайвонот боғларида қувноқ ва кўнгилли дам олиб ўтказмоқдалар. Улар эрта-индин янги куч блан 4-нчи чорак машғулотларига киришадилар. Ҳарбир ўқувчининг пухта билим олишини та'минлаш ва ўқув йилини яхши кўрсаткичлар блан якунлаш учун кураш барча мактаб коллективлари, ота-оналар ва партия, совет, комсомол ташкилотлари ҳамда халқ маорифи органларининг муҳим вазифасидир. Партия, совет ва комсомол ташкилотлари мактабга актив ёрдам бериш блан бирга, ота-оналарнинг ўз болаларини тарбиялаш учун жавобгар эканликларини ҳам ҳартомонлама оширсинлар.

Совет мактаби ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялашдек мас'улиятли вазифани бажармоқда. У ўзининг бу олижаноб вазифаларини бундан буён ҳам шараф блан бажариши шак-шубҳасиздир. Болаларни ўқимишли, онгли интизомга риоя қиладиган, меҳнат севадиган, жисмоний соғлом, росттўй қилиб тарбиялаш ота-оналарнинг ҳам виждоний бурчидир.

Оила ва мактаб ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлайлик, ёшларимизни ўқитиш ва тарбиялашда янги муваффақиятларга эришайлик!

ВЛКСМ XII С'ЕЗДИ

ВЛКСМнинг XII с'езди 26 мартда ўз ишини тамомлади. С'езд яширин овоз бериш йўли блан ВЛКСМнинг раҳбар органларини сайлади. ВЛКСМнинг Марказий Комитети 103 а'зо ва 47 кандидатдан иборат составда, Марказий ревизия комиссияси 31 кишидан иборат составда сайланди.

С'ездда четэл ёшларининг делегатлар томонидан самимий кутиб олинган вакиллари, чунончи, Норвегия Коммунистик ёшлар союзи Марказий комитетининг секретари **Арне Ергонсен,** Чили Коммунистик ёшлар союзининг вакили **Мануэль Гомес,** Умумголландия ёшлар союзи Марказий Комитетининг раиси **Иоганн Вольф,** Эрон Халқ ёшлари союзи Марказий комитетининг секретари **Фархан,** Венесуэла Коммунистик ёшлар союзининг вакили **Энрике Аперисио,** Исроил Коммунистик ёшлар союзи Марказий комитетининг секретари **Давид Бурштейн,** Уругвай Коммунистик ёшларининг вакили **Рубен Асконеги,** Сурия студентлари Республика союзининг секретари **Жамолий,** Куба Социалистик ёшларининг вакили **Педро Гарсиа,** озод Австрия ёшлари союзининг раиси **Губерт Шваб,** Испания Бирлашган социалистик ёшлар ташкилотининг вакили **Тереса Мартинес** табрик нутқлари сўзладилар. Америка Қўшма Штатлари ишчи ёшлари иттифоқидан ҳам табрикнома ўқиб берилди.

Раислик қилучи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига ВЛКСМ XII с'ездидан табрикнома юбориш тўғрисида таклиф тушганлигини билдиради. Делегатлар бу таклифни давомли, гулдурос қарсаклар блан кутиб оладилар. Ҳамма ўриндан туради.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **Рапохин** табрик текстини ўқиб беради.

С'езд Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини ишонтириб айтадики,—дейилади табрикномада,—ленинизмнинг ўлмас идеяларига содиқ бўлган комсомол бундан буён ҳам коммунистик партиянинг содиқ фарзанди, унинг мустаҳкам резерви ва ёрдамчиси сифатида ҳеч оғишмай ва қат'ият блан бу партияга эргашиб боради.

С'езд делегатлари табрикнома текстини якдиллик блан ма'қуллайдилар. Залда гулдурос қарсаклар, Коммунистик партия шарафига, унинг Марказий Комитети шарафига табрик хитоблари янграйди. «Ура!» садолари янграйди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **Шелепин** с'ездни ёпиш олдидан қуйидагиларни айтди: ВЛКСМнинг XII с'езди принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид вазиятида, комсомолнинг ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги ишларини янада яхшилаш учун кураш шиори остида, ёш ватанпарварларнинг барча кучларини мамлакатимизда коммунизм қуриш йўлидаги умумхалқ курашида актив иштирок қилишга сафарбар этиш шиори остида ўтди. С'езд совет ёшларининг ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётган халқаро алоқаларини, уларнинг тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик йўлидаги қизғин интилишларини ёрқин намойиш қилиб кўрсатди. Четэллардаги дўстларимиз,—деди ўртоқ Шелепин, — с'ездга юборган табрикномаларида ўз мамлакатларидаги ёшларнинг порлоқ истиқбол учун, бутун дун'ёда тинчлик ўрнатиш учун олиб бораётган курашлари тўғрисида, миллионларча йигит ва қизларнинг социализм мамлакати ёшлари блан дўстликни мустаҳкамлашга астойдил интилаётганликлари тўғрисида гапирдилар. Биз, меҳмонларимизнинг с'езд номига, комсомол, ёшлар номига қилган табриклари учун уларга самимий ташаккур изҳор қиламиз.

Мамлакатимизнинг йигит ва қизлари ҳамма ишда ва ҳарқачон партияга эргашиб борадилар. партиянинг содиқ ўғил ва қизлари бўлиб қоладилар, улуғ социалистик Ватаннинг оташин ватанпарварлари бўлиб қоладилар. Совет ёшлари бундан буён ҳам Коммунистик партия бизга та'лим берганидек яшайдилар ва ишлайдилар, курашадилар ва ғалаба қиладилар.

Яшасин совет ёшларининг авангарди — Ленин комсомоли!

Яшасин бизнинг улуғ Ватанимиз!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар бўлсин!

Залда гулдурос овация бошланади. Ҳамма ўрнидан туради. Делегатлар ва меҳмонлар партия гимни «Интернационал»ни ва жаҳон демократик ёшлари гимнини ижро этадилар. (ТАСС).

ҚЎРИҚ ЕРЛАР УЗЛАШТИРИЛАЁТГАН РАЙОНЛАРДА ЯНГИ САВДО КОРХОНАЛАРИ

Матлубот кооперацияси қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган районларда янги савдо корхоналари очмоқда. Центросоюз правлениесининг қарорига мувофиқ, Қозоғистон ва Қирғизистон ССР да, Олтой, Краснодар, Ставрополь ва Красноярск ўлкаларида, Бошқирдистон АССР, Курган, Новосибирск, Омск, Ростов, Саратов областьларида ҳамда янги совхозлар ташкил этиладиган бошқа областьларда магазинлар, ошхоналар, нонвойхоналар очилмоқда.

Центросоюз бу районлар учун озиқ-овқат ва саноат молларининг қўшимча фондларини ажратмоқда. Бу ерларга кўчма савдо учун уч юзта автодўкон, автомашиналар, магазинлар, ошхона ва нонвойхоналар учун ускуналар юборилмоқда.

Янги жойларда умумий овқатланишни уюштиришга алоҳида э'тибор берилмоқда. Шу районлардаги матлубот кооперацияси кухня ва ошхоналар учун кўп ускуналар, 150 та компрессорли холодильний шкаф, бир минг кипятильник, уч минг термос ва бошқа нарсаларни олади.

Область, ўлка ва республика матлубот союзларига қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштириладиган районларга тажрибали савдо ходимларини юбориш таклиф қилинди. (ТАСС).

1 Майни муносиб совғалар блан кутиб олайлик!

ИЛҒОР ЦЕХДА

Ворошилов номли «Ташсельмаш» заводининг ишчилари шу кунларда меҳнат соҳасида янги юксак кўрсатгичларга эришмоқдалар.

Заводдаги барча цехларда давлатга пландан ошиқча маҳсулот етказиб берилмоқда. Заводнинг 1954 йил январь ойи планини 113,5 процент, февраль ойи планини эса ортиғи блан бажарган 3-нчи цехига яқинда ҳаво блан ишлайдиган пўлат эритиш машинаси ўрнатилди.

Пўлат эритишдаги бу янги усул цехнинг пармалаш бўлимида ҳам катта бурилиш ясади. Бу машинадан фойдаланмасдан олдин пўлат 35 — 40 минутда эритилар ва пўлат қуйилиши лозим бўлган қолиплар анча вақт бекор турар, шунингдек жойларни ортиқча эгалларди. Ҳозир эса пўлат 15—16 минут ичида эритилмоқда. Бу эса, қолиплардан тез фойдаланиш ва ўша жойда аввалгига қараганда икки-уч марта ортиқча маҳсулот чиқариш имкониятини берди.

Цехнинг Н. Содиқов, Э. Не'матов, С. Хуснутдинов М. Қувондиқов, А. Ражабобоев ўртоқлар каби илғор ишчилари кундалик нормаларини 200 — 250 процентгача етказиб бажариб қишлоқ хўжалиқ машиналарининг кўпроқ ишлаб чиқаришда бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Цех коллективи 1 Майни меҳнат соҳасида муносиб совғалар блан кутиб олиш учун янги мажбуриятлар олиб фидокорона меҳнат қилмоқда.

С. ҚЎҚОНБЕКОВ.

Мажбурият ортиғи блан бажарилди

Қорасув райпромкомбинати йилдан-йилга ривожланмоқда. Комбинат ишчилари меҳнатда янги-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Ўртоқ Х. Умурзоқов бошчилик қилаётган тикучилар цехи ўз зиммасига олган мажбуриятни ошириб бажариш учун меҳнат вахтасида туриб фидокорона меҳнат қилди. Тикучилар орасида кунлик нормаларини 200 дан 250 процентгача, ойлик планларини эса 180 дан 210 процентга етказиб бажарувчиларнинг сони январь ва февраль ойига қараганда ҳозир икки ярим баравар ошди.

Тикучилардан Нина Николаенко, Ольга Волокотина ўртоқлар февраль ойи ишлабчиқариш планини 200 процентдан ошириб бажардилар. Бу моҳир тикучилар йил бошидан бир ме'ёрда ишлаганликлари туфайли ҳозир 1955 йил ҳисобига маҳсулот бермоқдалар.

Комбинат коллективи биринчи кварталнинг январь ва февраль ойида пландан ташқари 144 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Биринчи сорт маҳсулот ишлаб чиқариш эса, планда белгиланган 90 процент ўрнига 96 процентга етказилди.

Пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқаришда ва биринчи сорт маҳсулот топширишда тикучилик цехи коллективи социалистик мусобақада ўртоқ Муҳит Шамсиевнинг алоҳида ҳиссаси бор. Муҳит Шамсиев материалларни моҳирлик блан бичиши, исрофгарчиликка йўл қўймаслиги натижасида февраль ойида 111,4 метр газлама иқтисод қилди.

Цех коллективи ёш тикучи Ҳайри Анорбоеванинг номини ҳурмат блан тилга олади. Ўртоқ Анорбоева яқиндагина комбинатга шогирд сифатида келган эди. У, малакасини ошириш мақсадида тинмай ишлади. Коллектив уни инструкторлик даражасига кўтарди. Ҳозир у кунлик нормасини 200 процентдан ошириб бажармоқда.

Ҳозир цех коллективи қишлоқ хўжалиги механизаторлари учун махсус кийимлар тайёрлаётир. Бу кийимларнинг турли нусхалари механизаторлар тайёрлаш мактаби ўқучиларига ғоят манзур бўлмоқда.

Қорасув промкомбинатининг тикучилик цехи коллективи 1 Май байрамини янги ғалабалар блан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Б. СУЛТОНОВ,
Н. НАСИМОВ.

Ҳунармандларнинг муваффақияти

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги облпромсоюзга қарашли «Ривож» ҳунармандчилик артели а'золари меҳнат соҳасида янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Коллектив 1954 йил биринчи квартал планини муддатидан анча илгари бажарди. Пландан ташқари кўп миқдорда маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Артель ишчиларининг ўзаро социалистик мусобақасида коммунист ўртоқ Лойтерштен бошлиқ пойафзал цехи, ўртоқ Жуманов бошчилигидаги эгар-жабдуқ тайёрлаш цехи олдинда бормоқда. Бу илғор цехлар квартал топшириқларини 110—115 процент бажардилар.

Артель коллективи Байрамолди мусобақасига қўшилиб биринчи квартал охиригача пландан ташқари 350 минг сўмлик кенг исте'мол моллари ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Шу кунларда бу мажбуриятни ортиғи блан бажариш учун қизғин кураш бормоқда. Комсомоллардан Жўраев, Муртазаев ва Раҳматуллаева каби ҳунармандлар кундалик нормани 150—200 процентга етказиб адо этмоқдалар.

М. МУХТОРОВ.

Совет Ўзбекистонида

ЯНГИ ЕРЛАРГА ЧИГИТ ЭКИЛМОҚДА

БЕШКЕНТ (Қашқадар'ё области). (ЎзТАГ). Даштли Бешкент районидаги колхозлар чигит экишни қизитиб юбордилар. Бу ерда етарлик сув бўлмаганлиги учун колхозлар фақат дон экинларини экар эдилар. Бешкент районидаги колхозларнинг далаларини ҳам суғорадиган Эски анҳор каналининг қурилиши муносабати блан, район колхозлари олдида суғориладиган қишлоқ хўжалик экинлари учун катта массивларни ўзлаштириш перспективаси очилди. Колхозлар шу йилдаёқ чигит экиш учун беш минг гектар янги ерларни ўзлаштиришга қарор қилдилар.

Район машина-трактор станциялари пахта етиштириш учун зарур бўлган тракторлар, сеялкалар ва бошқа машиналарни олдилар. Бешкент колхозларига давлат томонидан етарлик миқдорда уруғлик чигит ва минерал ўғитлар ажратилди.

Чигит экиш бошланиши олдидан районда пахтакорларнинг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда қўшни районлардан келган юқори ҳосил усталари ўзларининг иш тажрибалари блан ўртоқлашдилар.

ЧИГИТ ЭКИШ КУЧАЙИБ БОРМОҚДА

НАМАНГАН, (ЎзТАГ). Областьнинг колхозлари чигит экишни қизитиб юбормоқдалар. Биринчи бўлиб Поп районининг колхозлари чигит экишга киришдилар, Каганович номли, Охунбобоев номли колхозлар бу йил ўзлаштирилган бирнеча ўн гектар ерга чигит экдилар.

Охунбобоев номли колхознинг далаларида «Универсал» тракторчиси Д. Умурзоқов яхши ишламоқда. У ҳар куни ўнikки гектаргача ерга чигит экиб, нормани ошириб бажармоқда.

Чуст ва Тўрақўрғон районларининг колхозлари ҳам чигит экишга киришдилар.

ЖАРҚЎРҒОН, (Сурхондар'ё области), (ЎзТАГ). Жарқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг Астонқул Ашуров бошлиқ бригадаси районда биринчи бўлиб, чигит экишни тугаллади. 70 гектар майдоннинг ҳаммасига икки иш кунида чигит экиб бўлинди.

Шараф Жўраев бошлиқ бригада ҳам экиш ишларини тамомлади.

Жарқўрғон МТСининг универсалчилари Ч. Ирданов, Х. Эгамбердиев ва Ш. Ашуров ўртоқлар ана шу бригадаларнинг участкаларида дала ишлари графигида белгиланганидан кўра тезроқ ишладилар.

Яқин йиллар ичида республикамиз колхоз ва совхозларининг далаларида 200 мингга яқин майда сув иншоотлари қурилади. Ўрта Осиё Ирригация илмий-текшириш институтининг старший илмий ходими, техника фанлари кандидати Н. Дубинин янги ичи ховал блоклар ва группали балласт блоклар конструкциясини ишлаб чиқди. Колхоз ва совхоз суғориш тормоқларида бу янги конструкцияга мувофиқ қуриладиган иншоотларга қурилиш материаллари кам сарф бўлади ва иншоот қурилиши икки баравар арзонга тушади. **Суратда: Н. Дубинин** (ўнгда) ўз конструкцияси асосида ясалган модель блан Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг а'золарини таништирмоқда.

С. Кропивницкий фотоси.

Қўзилатиш кампанияси муваффақиятли ўтмоқда

ТОМДИБУЛОҚ (Бухоро области). (ЎзТАГ). Томди районининг илғор қишлоқ хўжалик артельларида қўзилатиш кампанияси муваффақиятли ўтмоқда.

Молотов овул советидаги Андреев номли колхоз правлениеси қўзилатиш даври учун чорвачилик мутахассислари блан биргаликда бирқанча тадбирларни ишлаб чиқди. Аввалги йилларга нисбатан, бу йил қўйларни уларнинг аҳволига қараб алоҳида-алоҳида парвариш қилиш йўлга қўйилган. Заиф қўйлар умумий подадан ажратилиб, алоҳида режимга қўйилган. Уларга қўшимча суратда ем берилади. Совлиқлар доимий ветеринария назорати остига олинган, колхоз фермаларида қўйларга илиқ сув ичирилади. Ҳозир бу колхознинг илғор чўпонлари ҳар юзта совлиқдан 120—140 тадан қўзи олдилар.

Қишлоқ хўжалик артелида қўзиларни сақлаб қолишга катта э'тибор берилмоқда. Қўзилар айрим қўтонларда боқилади, уларга мунтазам равишда сут ичирилади.

Қўзилатиш кампанияси районнинг Юсупов номли, Сталин номли ва бошқа қишлоқ хўжалик артельларида ҳам муваффақиятли ўтмоқда.

ШИМОЛ МЕҲНАТКАШЛАРИГА КОНСЕРВА ВА МЕВА

САМАРҚАНД. (ЎзТАГ). Самарқанддаги мева-консерва заводларининг маҳсулотлари ортилган вагонлардан иборат поезд Самарқанд станциясидан узоқ сафарга жўнаб кетди. Яшчикларга: «Сахалин — Порт Корсаков», «Камчаткадаги Петропавловск» деб ёзилган.

Озиқ-овқат корхоналарининг коллективлари сайловолди мусобақасида эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаб, квартал программасини муддатидан олдин бажардилар. Топшириқдан ташқари 256 минг банка консерва ва 139 тонна қуруқ мева ишлаб чиқарилди.

Завод йил бошидан бери 70 вагондан кўпроқ мураббо, қиём, мева сувлари ва майиз жўнатди. Бу маҳсулотларнинг деярлик ярмиси Россия Федерациясининг шимолий районларига жўнатилди.

ЯНГИ ЯЙЛОВЛАР УЗЛАШТИРИЛМОҚДА

НУКУС, (ЎзТАГ). Ўзбекистон яйлов-мелиорация трестининг Устюрт экспедицияси коллективи Тахтакўпир ва Жанадар'ё массивларида янги яйловларни ўзлаштиришга киришдилар. Янги яйловлар ўзлаштириладиган районларга қурувчилар, инженерлар ва мелиораторларнинг бригадалари жўнаб кетдилар.

Жанадар'ёда катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Бу ерда ўнларча янги чуқур қудуқлар қазиш мўлжалланади. Бундай қудуқлар шу йилнинг ўзида 200 минг гектардан кўпроқ яйловларни ўзлаштиришга имкон беради.

Устюрт ерларига сув чиқариш ишлари бошланмоқда. Бу йил дастлабки 10 минг гектар яйлов массивлари ўзлаштирилади.

Республика чорвадорлари чорва молларини яйловларга ҳайдаб чиқаришга тайёргарлик кўриб, янги қудуқлар ва суғориш иншоотлари қуриш блан бирга, эски иншоотларни ҳам тартибга солмоқдалар.

БОҒЛАР ГУЛЛАДИ

ТЕРМИЗ, (ЎзТАГ). Ўзбекистоннинг жанубидаги боғларда бодом, ўрик ва шафтоли дарахтлари гуллади.

Область колхозлари шу йил кўкламда катта майдонларда мева боғлари барпо қилдилар. Денов мевачилик питомниги колхозларга 120 минг тупдан кўпроқ олма, нок, олхўри, олча, ўрик, анор дарахти кўчатлари сотиб, кўчат материаллари тарқатиш планини анча ошириб бажарди.

МАКТАБ ЎҚУЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ ҚАНИКУЛИ

Тошкентдаги мактаб ўқучилари баҳорги каникул кунларини ҳурсандчилик блан ўтказмоқдалар. 27 мартда Свердлов номли концерт залида пионерлар активининг шаҳар сбори ўтказилди. Мактабларни битириб чиқучи ўқучилар нинг шу ерда ўтказилган кечаси «Ким бўлмоқчисиз?» деган темага бағишланди. Каникул кунларида «Болалар китоби ҳафтаси» ўтказилади, китоб бозорлари очилади. Шаҳарда болалар бадиий ҳаваскорлигига ва мактаб деворий газеталарига кўрик ташкил қилинади.

Болаларнинг катта группаси авиомодель спорти ва гимнастика бўйича ўтказиладиган мусобақаларда қатнашади. Мактаб ўқучилари театрларда ўтказиладиган кундузги спектакльларга, музейларга борадилар. 28 мартда болалар «Баҳорни кутиб оламиз» деган юришга чиқадилар. Бу юришни Болалар экскурсия-туристлик Марказий станцияси ташкил қилади. (ЎзТАГ).

ХРОНИКА

Тошкент бадиий ва хроникаль фильмлар киностудиясининг артист ва ходимларидан 27 киши «Бой ила хизматчи» кинофильмини яратишда алоҳида хизмат кўрсатганликлари учун Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотланди. Булар орасида постановкачи режиссёрлардан Л. Файзиев, А. Гинзбург, композитор М. Бурҳонов, артистлардан С. Эшонтўраева, Ш. Бурҳонов, М. Кузнецова, Я. Абдуллаева, оператор Н. Рябов ва бошқалар бор.

Мактаб блан оиланинг мустаҳкам ҳамкорлиги учун!

☆ ☆ ☆

Мактаб ва оиланинг муқаддас бурчи

Мактабимизда 937 бола ўқимоқда. Уларга та'лим бераётган 40 кишидан иборат ўқитувчилар коллективи ўқиш сифатини яхшилаш, дарсдан улгурмовчи ўқувчиларни ўзлаштирувчилар қаторига етказиш, бир синфда икки йил қолганлар блан ишлаш, мактабда интизомни мустаҳкамлаш каби тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Ўқув йилининг уч чорагида олиб борилган та'лим-тарбия ишлари анча яхши натижа берди. География ўқитувчиси Р. Шокиров, математика ўқитувчиси С. Комилов ва Қ. Зокиров, физика ўқитувчиси Р. Хўжаев каби кўпгина ўқитувчилар ўзлари дарс бераётган фанлардан ўзлаштиришда яхши натижаларга эришдилар. Лекин мактаб коллективи бу дастлабки муваффақиятлар блан қаноатланиб қолмади. Коллективнинг асосий э'тибори учинчи чоракда дарс машғулотларини сифатли ўтказиш, метод бирлашмаларининг ишини мунтазам равишда олиб бориш, тажриба алмаштириш мақсадида тез-тез очиқ дарслар ўтказиб туриш каби тадбирларни амалга оширишга қаратилди. Биргина тарих ва география метод бирлашмаси бўйича тўрт марта очиқ дарс ўтказилди, бошқа метод бирлашмалари йўли блан ҳам очиқ дарслар план асосида ўтказилмоқда. Метод бирлашмаларида «Ўтилган темаларни қайтариш методлари», «Икки баҳолилар блан ишлаш усули» каби энг муҳим масалалар илмий-методик жиҳатдан муҳокама қилинди. Бу тадбирлар айниқса ёш ўқитувчиларга катта ёрдам бермоқда.

Ўзлаштирмовчи ўқучилар учун консультациялар, қўшимча дарс машғулотлари ўтказилди, болаларни ўзлари қизиққан тўгаракларга жалб қилишга алоҳида аҳамият берилди. Ҳозир мактабда география, физика, химия, математика, тарих, рус тилини ўрганиш, адабиёт каби фан тўгараклари ва драма, миллий музика, духовой оркестр хор ва бошқа ҳаваскорлар тўгараклари ишлаб турипти. Бу тўгаракларга 382 бола қатнашмоқда. Синфдан ташқари олиб борилаётган бу ишлар мактабда интизомни мустаҳкамлашга, ўқучиларни бўш вақтларида фойдали машғулотлар блан шуғулланишларига, айрим фанларни тўгараклар орқали чуқур ўрганиб олишларига ёрдам бераётир. Мактабда ва синфларда чиқадиган 23 та деворий газета та'лим-тарбия ишларини яхшилаш ва интизомни мустаҳкамлашда ижобий роль ўйнамоқда.

Ма'лумки, мактабларда та'лим-тарбия ишларини муваффақиятли олиб бориш биргина мактаб коллективига боғлиқ бўлмай, шу блан бирга ота-оналарнинг ҳам мактабга яқиндан ёрдам беришларига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам мактаб коллективи болаларнинг ўқиши ва тарбияси масаласида ота-оналар ўртасида педагогика пропагандасини кучайтиришга алоҳида э'тибор бермоқда. Мактабда ташкил этилган ота-оналар лекторийси ҳар шанба куни мунтазам равишда ўтказилиб турилади. Лекторийда «Мактаб ва оила», «Оилада болани меҳнатга ўргатиш», «Бола тарбияси ҳақида Макаренко та'лимоти», «В. И. Ленин ва И. В. Сталин ёшлар ҳақида» деган темаларда лекциялар ўтказилди. Бу лекциялар Ота-оналарда яхши таассурот қолдирди. Шу кунгача ота-оналар лекторийси томонидан уюштирилган лекцияларга 2 минг 300 дан ортиқ киши қатнашди. Бу лекциялар яхши натижалар берди. Ота-оналар ўз болаларининг дарсларга прогулсиз қатнашишларига, уйда нормал дарс тайёрлашларига ёрдам берабошладилар. Шунинг натижасида учинчи чорак якунида ўқучиларнинг дарсга давоматлари анча юқори кўтарилди. Аммо ҳали ҳам ба'зи ота-оналар ўз болаларининг яхши ўқишларига етарли аҳамият бермайдилар, дарсларни қандай ўзлаштираётганликларини текшириб турмайдилар. Бундай ота-оналарга мактаб коллективи ва ота-оналар комитети улар ишлаб турган касаба союз ва партия ташкилотлари орқали та'сир ўтказишга ҳаракат қилмоқда.

Ота-оналар комитети (раиси ўртоқ А. Султонов) ҳозир мактаб коллективига ёрдам бераётир. Мактаб коллективи ота-оналар комитетининг а'золари ва ба'зи ота-оналар иштирокида X, VIII, VII, ва I синфларда кўчма педсоветлар ўтказди. Бунда интизоми бўш, дарсни ёмон ўзлаштираётган айрим болаларнинг ҳулқи ҳартарафлама муҳокама қилинди. Шунингдек, ота-оналар комитети райондаги Сталин, Нариманов, Зарбдор, Ишчи маҳаллаларида кўчма мажлислар ўтказиб, унда болаларнинг дарсга давомати масаласини муҳокама қилди. Бу тадбирлар ҳозир жуда яхши натижа бераётир. Бу мажлисларда муҳокама қилинган Н. Ҳабибуллаев, М. Эшонхўжаев, Т. Холдоров, З. Иброҳимов каби VII «А» синфда ўқувчи болалар ҳозир ўқишда ва интизомда яхши ўқучилар қаторига ўтдилар.

Ўз болаларининг тақдирига беларволик блан қаровчи айрим ота-оналар ҳам бор. Жумладан, «Қизил олов» артелида ишловчи цех бошлиғи, коммунист Р. Мирсоатов ўзининг VIII «Б» синфда ўқувчи Маннон деган ўғлининг ўқиши устидан назорат қилмай қўйган. Шунинг натижасида Маннон ўтган йилнинг 13 январида бозорда автомат ручка сотиб юрганида милиция томонидан ушланган. Мактаб ма'мурияти бу ходисани артель партия ташкилотига хабар қилди, партия ташкилоти бу масала блан жиддий шуғуллангандан кейин болада тез кунда ўзгариш пайдо бўлди ва у дарсларга мунтазам давом этадиган бўлиб қолди.

Та'лим-тарбия ишлари блан шуғулланиш мактаб коллективи, ота-оналар ва бутун совет жамоатчилигининг жонажон ишидир. Ўқув-тарбия ишларида юқори кўрсаткичларга эришмоқ учун мактаб блан оила ўртасидаги ҳамкорликни янада мустаҳкамлашимиз лозим.

Ҳ. УМАРОВ,

Октябрь районидаги Фрунзе номли 14-нчи ўрта мактаб директори.

Мактаб коллективининг яхши ташаббуси

Чиноз районидаги 2-нчи ўрта мактаб коллективи ота-оналар ўртасида педагогика пропагандасини кучайтирмоқда. Мактабда ота-оналар лекторийси ташкил этилган. Яқинда лекторий орқали ота-оналар ўртасида «Мактаб ва оила», «Болани тарбиялашда оиланинг роли» деган темаларда лекция ўқилди. Бу лекциялар тингловчиларда яхши таассурот қолдирди.

Бундан ташқари, ота-оналар учун халқаро аҳвол, илмий-оммабоп темаларда лекциялар ўтказилмоқда. Мактабда ҳарбир синф бўйича ота-оналар йиғилиши тез-тез ўтказиб турилади. Бу йиғилишларда болалар тарбияси ва уларнинг яхши ўзлаштириб ўқишларига доир масалалар муҳокама қилинди ҳамда бу ҳақда ота-оналарга фойдали маслаҳатлар берилди. Йиғилишларга ота-оналардан жуда кўп киши актив қатнашмоқда.

Мактаб блан оила ўртасидаги бундай ҳамкорлик мактабда та'лим-тарбия ишларининг сифатини кўтариш, ўқучиларнинг дарс машғулотларига давоматини яхшилашга ёрдам бермоқда. Бу тадбирлар натижасида, 1 «А», 3 «А», 5 «В», 6 «А» синфларда давомат 100 процентга кўтарилди.

Мактабда дарсдан ташқари тарбиявий ишларга ҳам катта э'тибор берилмоқда. Рус тилини ўрганиш, адабиёт, ёш мичуринчилар ва бошқа фанлар бўйича ташкил этилган тўгаракларда машғулотлар мунтазам давом этдирилмоқда.

Мактаб коллективи бу тадбирларни амалга ошириб, ўқув-тарбия ишларида яхши натижаларга эришмоқдалар.

Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси химия институтининг илмий ходими ўртоқ Й Шокировнинг оиласи. Оила а'золари ўқишдан қайтган Шуҳратни кутиб олмоқдалар.

В. Салов фотоси.

☆

Бизнинг умидимиз, бизнинг келажагимиз

ИЛИҚ МУҲАББАТ ЭГАЛАРИ

Йўлдош аканинг тўрт фарзанди бор. Буларнинг учтаси ўқучи. Унинг катта қизи Риоя Сталин районидаги 95-нчи қизлар ўрта мактабининг 8-нчи синфида, кичик қизи Хатира шу мактабнинг 6-нчи синфида ва ўғли Шуҳрат 83-нчи рус ўрта мактабининг 3-нчи синфида ўқимоқда. Энг кичик ўғли эса янги ўқув йилида биринчи марта мактаб остонасига қадам қўяди.

Йўлдош ака ўз фарзандларини кўпчилик совет оила бошлиқларига хос оталик меҳри-муҳаббати блан севади. Ҳамавақт уларнинг қувноқ ўсишлари, бемалол ўқишлари, илм олишлари тўғрисида ўйлайди. Ишдан қайтган вақтларида ва дам олиш кунларида доимо улар блан бирга бўлади, ўқишлари юзасидан алоҳида-алоҳида суҳбатлар ўтказади, янги талаб ва эҳтиёжларини ўрганади.

Агар сиз бу совет интеллигентининг оилавий ҳаётини бир кўздан кечирсангиз бунга тўла ишонч ҳосил қилишингиз мумкин.

Мана шинам безатилган хона. Бу ер одатдагидек саранжом ва озода. Ташқари ойдин. Уй ичида Ильич нурлари порлайди. Кўнгилли дам олиш минутлари. Стол атрофида ўтирган болалар радио тингламоқдалар.

Бироздан сўнг хонага Йўлдош ака блан Адиба опа кириб келадилар. Болалар ўринларидан оҳиста туришиб, уларга жой берадилар. Энди бутун бир оила жамоатжам. Шунда кўзлар кўзга тушади. Бу қарашларда ота ва онанинг болага, болаларнинг ота ва онага бўлган самимий ва илиқ муҳаббати ўзининг яна бир бор ҳақиқий ифодасини топади. Улар шу тариқа музика ва қўшиқ тинглашда, радио орқали ўқиб эшитдирилаётган хушхабарларни тинглашда давом этадилар...

Сўнгра Йўлдош ака кун тартибининг навбатдаги пунктини бажаришга киришади. Дастлаб болаларнинг «Кундалик дафтар»ларини кўздан кечиради. Кейин уйга берилган вазифаларни ва бу вазифаларнинг қандай бажарилганлигини текшириб кўради. Бу блан ҳам қаноатланмай, қанчалик ўзлаштирилганини аниқлаш мақсадида саволлар беради, ҳарбир жавобнинг аниқ ва пухта ҳамда нутқнинг изчил, равон бўлишини талаб қилади.

Болалар ширин уйқуда. Икки умрдош ўз болаларига қайта-қайта термулиб қарайдилар.

— Қандай бахтли болалар!

— Булар илиқ муҳаббат эгалари.

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН ЧИҚАДИ

Бир куни Йўлдош ака ишдан қайтаётиб, одати бўйича йўл-йўлакай мактабга кирди. Бу гал қизи Риоянинг немис тилидан қандай ўзлаштираётганлигини билишга қизиқди ва шу фан ўқитувчиси ўртоқ Бланк блан учрашди. Улар ўқитучилар хонасига кириб кетдилар.

— Сизга айтсам, Софья Исааковна,— деди стулга ўтирар экан Йўлдош ака,— қизим Риоя немис тилини ўрганишга киришганида дастлаб анча қийинчиликларга дуч келди.

— Бундан хабардорман. Лекин шуни айтишим керакки, қизингиз жуда куюнчак ва одобли, анча қобилиятли экан. Тез кунда ўқишни ҳам, ёзишни ҳам билиб олди-қўйди...

Ўқитучи блан Йўлдош ака ўртасидаги суҳбат 15 минутлар чамаси давом этди. Аммо шу қисқа вақт ичида улар бола тарбиясига доир кўпгина масалалар тўғрисида маслаҳатлашдилар. Сўнгра Йўлдош ака ота-оналар комитети раисининг ўринбосари сифатида мактаб директори ва илмий бўлим мудири, шунингдек бошқа фан ўқитучилари блан ҳам учрашди.

— Планимиз бўйича, — деди Йўлдош ака мактаб директори ўртоқ М. Ғафурова блан қилган суҳбатида, — ўзингизга ма'лумки, келгуси ҳафтада ота-оналарнинг умумий йиғилишини ўтказишимиз керак.

— Бу аниқ.

— Ҳозир шу тўғрида қандай тайёргарлик бораяпти? қизиқсиниб сўради Йўлдош ака.

— Ҳамма зарур тадбирлар кўрилди. Ота-оналар олдиндан хабардор қилиб қўйилди.

— Жуда яхши. Агар лозим топилса, менда бир маслаҳат бор эди. Ота-оналар комитетининг а'золаридан бир-икки кишини танлаб, уларнинг зиммаларига вазифалар юкласак, 5—6 ўқучининг оилавий шароитини чуқур ўрганиб келсалар. Шу асосда конкрет маслаҳатлар берсак қандай бўлар экан?

— Я'ни йиғилишни танқид ва ўз-ўзини танқид асосида ўтказсак демоқчисиз-да?

— Шундай.

Маслаҳат шу йўсинда қарор топди. Йўлдош ака мактабдан чиқиб уйига томон йўл олар экан, унинг кўнглидан шу фикрлар ўтди: «Коллектив — катта куч. У ҳамма нарсани ҳал қилаолади. Коллектив ичида бўлсанг баҳранг очилади». «қарс икки қўлдан чиқади-да!».

ЯГОНА МАҚСАД ЙЎЛИДА

Адиба опа яна янги бир ҳунарни эгаллади. У яқинда республика Маданият уйининг гул-кашта тикиш курсини тамомлаб, шу ҳунарнинг моҳир устаси бўлиб олди. Энди нима қилиш керак? Бирор ерда ишлай деса, соғлиги йўл қўймайди! Шундай бўлгач, ҳунарни ҳеч бўлмаганда уйда мактабдан кейинги бўш вақтларида ўз қизларига ўргатиши керак-да.

Адиба опа дастлабки даврларда қизларига курсда гул-кашта тикиш сан'ати юзасидан олган билими ҳақида назарий тушунча берди. Кейин амалий машғулотга кўчди. У болаларини рағбатлантириш, уларда ҳунарга муҳаббат уйғотиш мақсадида Риоя ва Хотира иштирокида тўртта сурат тайёрлади ва бу суратларни тўрт боласига биттадан «Онадан болага эсдалик» сифатида тақдим этди. Ҳозир ана шу суратлар чиройли рамка ичига олиниб, уйнинг деворларига ўрнатиб қўйилган.

Бундан ташқари оилада политехника та'лими ҳам Йўлдош ака ва Адиба опанинг э'тиборидан четда қолаётгани йўқ. Улар ўз фарзандларида меҳнат малакаларини ҳосил қилмоқдалар, ҳовлидаги кичик ер участкасида мичуринча янги та'лимот асосида тажрибалар ўтказишлари учун кенг имкониятлар яратиб бермоқдалар.

— Биз, — деб уқтиради доимо Йўлдош ака, — ягона мақсад йўлида ҳаракат қилмоқдамиз. Шундай экан, барча совет ёшларини коммунистик партия ва она-Ватанга чексиз садоқат, меҳнатга онгли муносабат руҳида, коллективизм ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш, уларни жисмоний соғлом ва юксак маданиятли кишилар қилиб, коммунистик жамиятнинг актив қурувчилари қилиб етиштириш—мактаб ва оиланинг асосий вазифасидир. Чунки ёшлар—бизнинг умидимиз, бизнинг келажагимиздирлар.

Ш. ТОҲИРОВ.

☆

Ота-оналар комитетининг фаолиятини янада кучайтирамиз

Ёшларимизни тарбиялаш, ўқитиш ва уларни коммунистик жамиятнинг онгли, актив қурувчилари қилиб етказишда оиланинг роли жуда каттадир. Шунинг учун ҳам ҳарбир ота-она мактаб блан мустаҳкам алоқада бўлиб туриши, ўз фарзандининг келажаги тўғрисида доимо ғамхўрлик қилиши шарт.

Тошкент районидаги «Октябрь» колхози территориясида жойлашган Муқимий номли 7-нчи ўрта мактаб коллективи колхоз правлениеси, партия ва комсомол ташкилотлари блан ҳамкорликда иш олиб бормоқда. Мактаб ҳузуридаги 7 кишидан иборат ота-оналар комитети ўқитучиларнинг ёрдамида мактаб блан оиланинг ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга қаратилган бирмунча тадбирларни амалга оширди.

Ота-оналар комитети 1953/54 ўқув йилига тайёргарлик кўриш даврида ўқиш ёшидаги болаларнинг ҳаммасини, айниқса қизларни рўйхатга олиш ва уларни мактабга тортишда ҳартарафлама катта ёрдам кўрсатди. Бундан ташқари, ота-оналар комитетининг ташаббуси блан мактабга электр ўрнатилди ва етарли миқдорда қишлик ўтин-кўмир тайёрланди. Колхозчи ота-оналарнинг кучи блан мактаб учун қўшимча янги бино қурилиб, ўқув йили бошланишидан олдин фойдаланишга топширилди.

Ота-оналар комитети ўқув йили давомида ҳам ўз фаолиятини бўшаштирмади. Колхозчи ота-оналар ўртасида педагогика пропагандасини кучайтиришга алоҳида э'тибор берди, «Мактаб ва оила», «Политехника та'лимининг моҳияти» каби темаларда бирнеча лекциялар уюштирилди. Мактабда ота-оналар йиғилиши системали равишда ўтказиб турилади. Бу йиғилишларда болаларнинг ўқиши ва тарбиясига доир масалалар ва ўз болаларининг ўқишига, тарбиясига бепарволик блан қараб келаётган айрим ота-оналар ҳам муҳокама қилинади.

Ота-оналар комитети ўқучиларнинг ижодчилик ва эҳтиро'чилик ишларига ҳам яқиндан ёрдам бермоқда. 10-нчи синф ўқучиларидан З. Содиқов, С. Ғуломов, Х. Хўжаевалар физика фани бўйича ўтказиладиган конференцияга атаб радиоприёмник ясадилар. Ота-оналар ўқучилар ясаган бу радиоприёмник учун керакли қисмларни сотиб олишда ёрдам бердилар.

Ота-оналар комитетининг а'золари ва ба'зи актив ота-оналар мактаб педагогика совети мажлисларига ҳам системали равишда қатнашиб турадилар. Ҳозир мактабда имтиҳонларга тайёргарлик тадбирлари кўрилмоқда. Ота-оналар комитети ҳам имтиҳонлар давридаги вазифаларни аниқ белгилаб чиқди. Биз ёш авлодни тарбиялаш, ўқитиш соҳасидаги ишларнинг сифатини яхшилашда мактаб коллективига ёрдам бериш учун ота-оналар комитетининг фаолиятини бундан буён янада кучайтирамиз.

Х. ҒУЛОМОВ.

7-нчи ўрта мактаб ҳузуридаги ота-оналар комитетининг раиси.

ПЕДАГОГИКА ПРОПАГАНДАСИГА ДОИР ЛЕКЦИЯЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг марказий лекция бюроси кейинги вақтларда педагогика темасида лекция пропагандасини кучайтириб юборди.

Шу кунгача ўрта мактаб ўқитучилари, саноат корхоналари ва муассасаларнинг ходимлари ҳамда қишлоқ аҳолиси ўртасида мактаб ва оилада бола тарбияси, ўқув процессида политехника та'лимини жорий қилиш тўғрисида бирнеча лекциялар ўқилди. Лекция ўқишга малакали лекторлар, ўқитучилар ва илмий ходимлар жалб этилган. Педагогика фанлари кандидати А. Невский томонидан ишлаб чиқилган «Совет оиласида тарбия асослари» деган темадаги лекция ота-оналар ўртасида зўр қизиқиш блан тингланмоқда.

Болаларни коммунистик руҳда тарбиялашда оиланинг роли

Ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш ва билим бериш ишига партия ва ҳукуматимиз алоҳида э'тибор бериб келмоқдалар. Айниқса, социализмдан коммунизмга ўтиш даврида ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш энг актуал масалалардан биридир. Чунки, коммунизм жамиятини қурувчиларда коммунистик онг қанчалик юқори бўлса, бу жамиятни қуриш йўлидаги қийинчиликларни енгиш шунчалик осон бўлади.

В. И. Ленин ёшлар союзининг вазифалари тўғрисида сўзлаган нутқида: «Коммунизмни мустаҳкамлаш ва батамом қуриш учун курашиш коммунистик ахлоқнинг асосидир. Коммунистик руҳда тарбия бериш, ўқитиш ва билим ўргатишнинг асоси ҳам мана шундан иборат» деган эди. Бу вазифани бажаришда совет жамоатчилиги, совет мактаби ва совет оиласи ҳал қилучи роль ўйнайди.

Коммунистик жамиятнинг онгли ва актив қурувчиларини етиштириш учун болаларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш зарур. Коммунистик ахлоқ— коммунизм жамияти қурувчиларнинг хулқ-атвори ва ахлоқ қоидаларининг йиғиндисидир.

Мамлакатимизда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини тўхтовсиз тараққий эттиришдан асосий мақсад — совет халқининг фаровонлигини тобора тўхтовсиз оширишдан, унинг доимо ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тўла қондиришдан иборатдир. Шу блан бирга партия ва ҳукуматимиз совет кишиларини фан асослари блан қуроллантириш ва уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш учун ҳамма шароит ва имкониятларни яратиб берди. Бизнинг мамлакатимизда янги ижтисодий муносабатлар, янги совет ижтимоий тузуми асосида кишиларнинг бир-бирлари блан бўлган муносабатлари, уларнинг дун'ёқарашлари, завқлари, хулқ-атворлари ва ахлоқ қоидалари тубдан ўзгарди. Болаларнинг оиладаги тарбияси кишилик жамияти тарихида биринчи марта бизнинг мамлакатимизда илмий принципларга асосланди.

Болаларни мактаб ва оилада коммунистик руҳда тарбиялашдаги асосий вазифалар ва принциплар қуйидагилардан иборат: коммунизм идеяларининг ғалабасига ишонч социалистик Ватанга оташин муҳаббат ва миллий ифтихор туйғуларини тарбиялаш, халқ ва Ватан олдидаги бурчни адо этиш, меҳнатга ва жамоат мулкига коммунистик муносабатда бўлиш; онгли интизом; социалистик гуманизм, оптимизм, ҳаётий қувноқлик ва фаровонлик; коллективизм, ўртоқлик, ҳамкорлик; пролетар интернационализми, душманга нафрат ва ғазаб; ростгўйлик, виждонлилик, камтарликни тарбиялаш; маданий ахлоқ малакалари ва одатларини тарбиялаш ва бошқалар.

Ўқув ёшидаги болани коммунистик руҳда тарбиялашда совет мактаби асосий омиллардан ҳисобланади. Чунки ғоявий-сиёсий жиҳатдан қуролланган, педагогик ма'лумотларга, та'лим-тарбия бўйича ма'лум тажрибаларга эга бўлган ўқитучилар коллективи боланинг коммунистик дун'ёқарашини шакллантиришда ҳал қилучи роль ўйнайди. Лекин болани коммунистик руҳда тарбиялаш ёлгиз мактабнинггина эмас, айни замонда оиланинг ҳам вазифасидир. Болаларни тарбиялашда ота-оналарнинг роли ҳам жуда муҳим эканлигини унутмаслик керак.

Бизнинг Ватанимизда болани тарбиялаш иши ота-онанинг шахсий иши бўлиб қолмай, балки унинг жамият олдидаги энг асосий бурчи, давлат олдидаги муҳим вазифаси ҳисобланади. Бу ҳақда улуғ рус педагоги А. С. Макаренко шундай деган эди: «Сиз ўғил ва қизни ўз хурсандчилигингиз учунгина туғиб ўстирмайсиз. Сиз бош бўлган оилада ўсаётган бола келгусида бир актив ходим бўлиши зарур... Агар сиз уни ёмон тарбиялаб қўйсангиз, бунинг учун бир сизгина эмас, балки кўп киши ва бутун мамлакат қаттиқ ташвиш тортади».

Ота-оналар ўз болаларини коммунизм руҳида тарбиялашлари учун аввало ота-оналарнинг ўзлари ахлоқли ва тарбияли кишилар бўлишлари лозим. Чунки ўсиб келаётган ёш авлодни коммунистик руҳда тарбия қилишнинг асосий воситаларидан бири — ота-онанинг ўз хулқ-атвори блан болага ўрнак бўлишидадир. Шунинг учун ота-онанинг хулқ-атвори болани тарбиялаш ишида ҳал қилучи роль ўйнайди.

Бола ахлоқининг шаклланишида ишлабчиқаришдаги илғор, актив жамоатчи, партия ва давлат ишига содиқ, соф виждонли, онгли ота-оналар ўз фарзандларига ўрнак бўлаоладилар. Бизнинг мамлакатда кўпчилик ота-оналар ўз болаларини тарбиялашда партия ва ҳукуматимизнинг қўйган талабларини шараф блан амалга оширмоқдалар, ўз фарзандларини коммунизм жамиятининг актив қурувчилари бўлиб етишишлари учун муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Бундай оилалардан бири Тошкент шаҳар, Сталин район, Бешёғоч кўчасида турувчи Шокир Қосимов ва Башорат Қосимовалар оиласидир. Ўртоқ Қосимов «Молот» артелининг ишчиси, актив жамоатчи, шу блан бирга ўз болаларига нисбатан ҳақиқий оталик бурчини адо этмоқда. У болаларини ўқитиш ва тарбиялаш ишига жуда катта э'тибор беради, мактаб коллективи блан системали алоқада бўлиб туради, болаларининг қандай ўқиётганлигини, уларнинг қандай тарбия олаётганини доимо кузатиб боради. Ўртоқ Қосимов болаларининг пухта билимга эга бўлишларини кўзда тутиб, уларнинг уйда ҳам дарс тайёрлашлари учун ҳамма имкониятларни яратиб берган. Шунинг учун ҳам катта ўғли Мажид ўрта мактабни «беш» баҳо блан тамомлади ва ҳозир темир йўлда машинист бўлиб ишламоқда. Қизи Мастура 59-нчи мактабни олтин медаль блан тамомлади ва ҳозир Тошкент политехника институтининг III курсида ҳамма фанлардан «а'ло» баҳо олиб ўқимоқда. Ўғли Ғани эса, 45-нчи мактабда биринчи синфдан бошлаб то X синфгача ҳамма фанлардан «беш» баҳо блан ўқиб келмоқда. Ғани комсомол а'зоси, у мактабда жамоат ишларига актив қатнашади.

Аксинча, меҳнат қилиш зарурлигини ҳардоим та'кидловчи, аммо ўзлари дангаса, интизом ҳақида узундан-узоқ гапирувчи, броқ ўзи ишга кечикиб борадиган, унумли иш қилиш ҳақида сўзлаб, ўзлари амал қилмайдиган ба'зи ота-оналар ўз болаларининг тарбиясига салбий та'сир этадилар. Шундай экан, ота-оналарнинг ишлабчиқаришда ва оилада ўз сўзларига амал қилишлари бола тарбиясида катта аҳамиятга эга эканлигини унутмаслик керак. Бизда шундай ота-оналар ҳам борки, улар болага: «Ёлғон гапирма, болам!» — деб насиҳатгўйлик қиладилар-у, аммо эшикдан бирор киши чақириб келгундай бўлса, уйда бўлганларни ҳолда, болага: «Отам йўқ!» — деб айтишни ўргатадилар. Бу аҳвол болани ростгўйликка эмас, аксинча, ёлғон сўзлашга одатлантиради.

Бола тарбиясида оила блан мактабнинг келишиб, ҳамкорликда иш олиб бориши катта аҳамиятга эгадир. Оила блан мактаб ўртасидаги муносабат тўғри уюштирилса, ота-она ва ўқитучининг обрўси яна мустаҳкамланади. Шунинг учун ота-оналар ўз фарзандлари олдида ўқитучининг обрўсини сақлашлари лозим. Акс ҳолда боланинг ўқитучига бўлган самимий муносабати ўзгаради ва бола ўқитучини ҳурмат қилмасликка одатланиб қолади.

Боланинг оилада тарбия қилишнинг асосий усулларидан яна бири болани рағбатлантириш ва жазо чораларидир. Бола бирор яхши иш қилганда, ёки боланинг хулқидаги яхши фазилатлар сезилганда, ота-она ўз вақтида уни рағбатлантириши ва кўнглини кўтариши лозим. Бу эса бола тарбиясида жуда катта аҳамиятга эгадир. Болани рағбатлантириш уни ўз кучига ишонтиради, унда ғайрат ва жасорат туғдиради, уни руҳлантиради, умуман, боладаги яхши фазилатларни мустаҳкамлашга сабаб бўлади.

Боланинг бирор ўринли қилган ишини ма'қуллаш, ёки уни мақтаб, кўнглини кўтариш ва совғалар бериш — булар болани оилада рағбатлантириш формаларидир. Жумладан, боланинг ишини ма'қуллаш усулини кўрайлик. Масалан, бола кўчада бирор кекса кишининг челакда сув кўтариб бораётганини кўргач, ўз идроки блан чолнинг қўлидан челакни олганини кўрган ота-она болага: «Балли, раҳмат болам, тўғри иш қилдинг» деб боланинг бу яхши ишини ма'қуллайди, ота-онанинг бу ма'қуллаши боланинг руҳини кўтаради, катталарга бўлган иззат ва ҳурматини яна ҳам ортдиришга сабаб бўлади. Лекин ўқучилар биров яхши деб айтсин учунгина яхшилик қилишга одатланмасликлари лозим. Аксинча, болалар ўз идроклари ва ўз виждонлари, соф юракдан кўмаклашишга одатланишлари лозим. Чунки қилган яхшиликлари учун кишилардан миннатдорчилик талаб қилмаслик — бу чинакам коммунистик ахлоқдир.

Улуғ кишиларимиз хасад қилишдан, шуҳратпарастликдан қандай пок бўлган бўлсалар, бизнинг вазифамиз болаларимизни ҳам шундай руҳда тарбия қилишдан иборат. Бола томонидан қилинган қандайдир бирор хатосини унинг онгига етказиш, ўз хатосига ишонтириш ва шу хатоси орқали уни тўғри тарбияга ўргатиш усули ҳам бола тарбиясида катта аҳамиятга эгадир.

Агар бола ноўрин бирор иш қилиб қўйса, одатда унинг бу ҳаракатининг ноўринлигини унга эслатиб, оҳисталик блан огоҳлантириб қўйилади, агар боланинг хатоси жиддийроқ бўлса, унга танбиҳ бериш ҳам мумкин бўлади. Аммо болани огоҳлантирган ёки унга танбиҳ берган вақтда, унга дўқ уриб бақириш, шовқинсурон солиб сўкиш, қўрқитиш асло ярамайди. Болани қўрқитиш ва калтаклаш бола тарбиясига катта путур етказади. Бизнинг жамиятда бу жиноят ҳисобланади.

Дарҳақиқат, юзаки қараганда, калтакланган бола ма'лум бир давргача ота-онасининг кўзига юмшоқ, қобил бола бўлгандек кўринади. Бундан ота-она калтак «мулла» қилди деган ноўрин хулосани чиқаради. Ҳақиқатда уриш, калтаклаш эса боланинг кишилик фазилатларини камситади, болада ғазаб ва нафрат туйғуларини уйғотади. Характери бўшроқ бўлган болаларни уриш — калтаклаш уларн қўрқоқ қилиб қўяди. Қўрқоқлик эса болаларни активлик, мардлик, қувноқлик ҳисларини йўқотишга олиб боради ва улар ота-оналаридан, тарбиячилардан ўз сирларини, қилмишларини яширишга ҳам одатланадилар. Характери кучлироқ бўлган болаларни уриш, калтаклаш эса, уларда ўжарлик, дағаллик, ўзидан бошқаларни, айниқса ота-оналарни ҳурмат қилмаслик каби салбий хусусиятларнинг пайдо бўлишига сабаб бўлади.

Бола тарбиясида меҳнатга муҳаббат кўникмаларини ҳосил қилабориш коммунистик тарбиянинг асосий талабларидан биридир. Ҳарбир бола меҳнатга муҳаббат руҳида тарбияланар экан, коммунизм жамиятининг актив қурувчиларидан бўлиб етишади. Чунки, бизнинг мамлакатда меҳнат қилиш иши шон-шараф ишига, шуҳрат ишига, ботирлик, мардлик ва қаҳрамонлик ишига айланган. Бола меҳнати шундай уюштирилиши кераккй, меҳнат боланинг ёш хусусиятига муносиб бўлиб, унинг ҳам жисмоний, ҳам ақлий тараққиёти учун ёрдам бериши керак.

Ҳарбир ота-она ўз фарзандининг мактабда қандай ўқиётгани, унинг хулқи ҳақида синф раҳбари блан доимий алоқада бўлиб туриши лозим. Ўз ўғил ва қизларининг фан асосларини қандай ўзлаштираётганликлари, нималарга қизиқаётганликлари ва қандай китоблар ўқиётганликлари, шунингдек, ўз фарзандларининг кимлар блан ўртоқ тутинганлиги, қандай ўйинлар блан шуғулланаётганликларини ҳардоим кузатиб, билиб боришлари лозим. Бунинг учун ота-оналарнинг мактабга вақтида бориб туришлари, ота-оналар мажлисига актив иштирок этишлари талаб қилинади. Ота-оналар ўз болаларининг соғлиқлари ҳақида мактаб врачи блан яқиндан алоқада бўлиб, унинг маслаҳатларини олиб туришлари, ўз болаларининг мактабга озода кийиниб бориши ва уйда тозаликка риоя қилишлари устидан ғамхўрлик қилиши керак. Ота-оналарнинг мактаб блан бу хилда мунтазам алоқада бўлиши болаларнинг ўқиш сифатини яхшилашда, уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашда жуда катта роль ўйнайди.

Афсуски ҳали айрим ота-оналар масалага бир томонлама қараб, болаларини ўқитиш ва тарбиялаш каби давлат олдидаги ўзларининг муҳим бурчларининг моҳиятига тушунмай, болаларни мактабга ўқишга бериб, шу блан ўз вазифаларини тугаган ҳисоблайдилар ва бола тарбиясини бутунлай мактаб зиммасига юклаб, болаларининг қандай ўқиётгани, қандай тарбияланаётгани блан қизиқмайдилар ва мактаб коллективи, синф раҳбарлари блан суҳбатлашиб турмайдилар. Бундай ота-оналар бола тарбияси блан шуғулланаолмасликларига гўё жамоат иши блан «ортиқча банд» бўлганликларини сабаб қилиб кўрсатадилар. Бу мутлақо нотўғридир. Улуғ доҳимиз В. И. Ленин давлат ишлари блан ҳаддан ташқари банд бўлишига қарамасдан, ёш авлодларни тарбиялаш ишига ҳардоим вақт топаолар эди.

Бола тарбияси учун қизиққан ҳарбир ота-она бунинг учун вақт топаолади. Ватанимизда бола тарбияси учун ҳамма шароит яратиб берилган. Ҳукуматимизнинг давлат корхона ва муассасаларида янги меҳнат режимига кўчиш ҳақидаги тадбирлари болаларни тарбиялашда, оилани мустаҳкамлашда ғоятда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу тадбирлар ёш авлод тўғрисида партия ва ҳукуматимиз томонидан қилинаётган ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир. Ота-оналаримизнинг энг муҳим бурчларидан бири — партия ва ҳукуматимизнинг яратиб берган имкониятларидан тўлиқ фойдаланиб, ўз ўғил-қизларини совет мактаби блан ҳамкорликда юксак маданиятли кишилар қилиб, коммунизм жамиятининг актив қурувчилари қилиб тарбиялашдан иборатдир.

Р. УСМОНОВ.

Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий текшириш институтининг директори.

Кўкламги дала ишларини оммавий равишда кучайтириб юборайлик!

Пахтачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшамиз

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори, «Мамлакатда ғалла етиштиришни янада кўпайтириш тўғрисида ҳамда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тўғрисида»ги КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлган Пленумининг қарорлари пахтакорларимиз олдига янада янги улуғвор вазифаларни қўйди. Биз пахтакорлар Ватанимиз бойлигини оширадиган, унинг мудофаа қувватини мустаҳкамлайдиган пахта ҳосилини йилдан-йилга муттасил ошириш блан бирга, ишлатилмай ётган янги ерларни ишга солиб уларни ўзлаштиришимиз керак.

Бизда пахта майдонларини кенгайтириш ва унинг ҳосилини ошириш учун катта имкониятлар бор. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қароридан кейин район партия, совет ташкилотларининг колхозларга раҳбарлиги бирмунча яхшиланди. МТСнинг колхозга ёрдам бериши анча кучайтирилди. Бу тадбир экин майдонларидан мўл ҳосил етиштириш учун кенг йўл очиб беради. Тракторлар сони кўпайиши орқасида кузги ер ҳайдаш анчагина яхши ўтказилди. 1953 йилда 340 гектар ер кузда ҳайдалди. Биз янги ерларни ўзлаштиришга ҳам катта аҳамият бермоқдамиз. Ўтган йил кузда 220 гектар қўриқ ерни ўзлаштиришни мўлжаллаган эдик. Об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамай, тракторлар кучидан тўлиқ ва унумли фойдаланиб, 220 ўрнига 270 гектар қўриқ ерларни ҳайдаб олдик.

Колхозимиз янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига пахта экин майдонларини кенгайтириш блан бирга, ҳосилни ҳам оширмоқда. Колхозда 1952 йилда 378 гектар ерга чигит экилиб, ҳар гектаридан 19 центнердан ҳосил етиштирилган бўлса, ўтган йили 560 гектар ердаги пахта майдонининг ҳар гектаридан 25,5 центнердан ҳосил олинди.

Яқинда колхозимизда агрономлар, кекса тажрибакор деҳқонлар иштироки блан колхозчиларнинг маслаҳат йиғилиши бўлди. Йиғилишда сўзга чиққан уста пахтакорларимиз ўз тажрибалари асосида шўр ерлардан ҳам кўп ҳосил етиштириш мумкин эканлигини сўзлаб бердилар. Колхозчиларимиз бутун имкониятларни ҳисобга олиб, бу йил 620 гектар ерга чигит экиш ва ҳар гектар ердан камида 28,5 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдилар. Масалан, ўртоқ Жўшқунов бошлиқ 1-нчи бригада ўтган йили шўр ерлардаги экинга яхши ишлов бериб, 55 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олди. Ўртоқ Абдусаттор Қаҳҳоров бошлиқ 6-нчи бригада ҳам янги ўзлаштирилган заҳкаш ерларнинг гектаридан 25 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлди. Ўртоқ Мамажон Усмонов бошлиқ 5-нчи бригада эса 120 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил етиштирди.

Колхозимизда пахта ҳосили оширилиши блан бирга, ҳарбир гектар ерга сарфланадиган меҳнат кунларини тежашга ҳам катта аҳамият берилабошланди. 1952 йилда етиштирилган ҳарбир центнер ҳосил учун 13 меҳнат куни сарфланган бўлса, 1953 йилда ҳарбир центнер пахта ҳосили учун пландаги 9 ўрнига 8 тадан меҳнат куни сарфланди ва 52 мингдан ортиқ меҳнат куни тежалди. Бу йил ҳам дала ишларида механизация воситаларидан тўлиқ фойдаланамиз, меҳнат кунларини тежаб сарфлаб, ҳарбир центнер пахта ҳосили учун кўпи блан 6,5 тадан меҳнат куни сарфлашга ҳаракат қиламиз.

Алексей Петухин, Семен Горбучев, Карим Норчабоев каби тракторчилар смена блан ишлаб кечаю-кундуз ер ҳайдамоқдалар. Колхоз правлениеси тракторчиларнинг унумли ишлаши учун зарур шароитлар яратиб берди.

Бу йил ўзлаштириш учун ўтган йил кузда ҳайдалиб қўйилган ердан биринчи йилдаёқ мўл ҳосил етиштириш учун уларнинг атрофларига экскаваторлар блан чуқур зовур қазилди.

Колхозимизда йил бошиданоқ ҳарбир бригадага тегадиган янги ер ва қишлоқ хўжалик асбобларини бириктиб қўйишимиз дала ишларига тайёргарликни яхши олиб боришга сабаб бўлди.

Колхозда, хозир ерларни текислаш ишлари яхши олиб борилаётир. Эргаш ота Халилов, Ғозибой Холмуродов, Соня Эргашева каби колхозчиларимиз кўклам ишларида олдинги сафларда бормоқдалар.

Биз ер ҳайдашда унинг ҳарбир гектарига 300 килограммдан минерал ўғит ва етарли миқдорда маҳаллий ўғит солиб, сўнгра ҳайдаётирмиз. Ўтган йили биз чигит экишга ёмон ҳозирлик кўрдик. Кўп ерлар агротехника талаб қилганича ўғитланмади. Айрим бригадаларда чигитни текисланмаган, серкесак ерларга экишга йўл қўйилди. Бундай ерларда кўпгина чигит ер бетида қолиб кетди. Бунинг натижасида ҳар гектар ерда ғўза туплари белгиланган қалинликда бўлмай қолди.

Бу хатоларнинг такрорланмаслиги учун бу йил чигитни барвақт, 7-8 кунда экиб олиш учун курашамиз.

Шўр ерларнинг ўзига яраша хусусияти бор, бу ерларга чигит қанчалик барвақт экилса, яхши ҳосил беради. Эрта экилган чигит ер исиб, шўр ер бетига тепмасданоқ хатосиз униб чиқади.

«XIX партсъезд» колхозининг аъзолари КПСС Марказий Комитети Пленуми қарори кўрсатмалари асосида ишни ташкил қилиб, мамлакатимизда пахтачиликни ривожлантиришдек улуғвор ишга самарали меҳнат блан ўз ҳиссаларини қўшадилар.

Жумон МАМАНОВ

Сирдарё районидаги «XIX партсъезд колхозининг раиси.

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози янги ерларни ўзлаштириб дон экинлари экмоқда. **Суратда:** тракторчилардан **Тие Ван-Гу** (пастда) ўзининг ёрдамчиси **Комилжон Ғафуров** (юқорида) блан бирга С-30 маркали тракторда ер ҳайдаб кунлик нормани 125 — 150 процент бажармоқда.

М. Шевелев фотоси.

Бедани тезроқ экиб олайлик

Бу йил баҳорда Тошкент областида 20 минг гектардан кўпроқ суғориладиган, шартли суғориладиган ва баҳорикор ерларга беда экилади. Областьдаги МТС ва колхозларнинг вазифаси — бедани жуда қисқа муддат ичида, чигит экишга ялпи киришилгунча экиб олишдир. Шунинг учун бу ишда ғоят уюшқоқлик талаб этилади. Ҳаммадан аввал, колхозларни беда уруғи блан таъминлаш масаласи тез ҳал этилиши керак.

Оржоникидзе, Калинин, Мирзачўл, Янгийўл, Сирдарё районларидаги кўпгина колхозлар бултур ўзларида уруғликни етиштириб уни вақтида кондицияга мувофиқ экишга тайёрлаб қўйганлар. Аммо Ховос, Бекобод, Пскент Оҳангарон ва бошқа районлардаги кўпчилик колхозлар бултур уруғлик беда участкаларидан ҳосил олишга жиддий эътибор қилмадилар. Шунинг учун бу колхозларда уруғлик етишмаётир. Колхозларнинг правление раҳбарлари уруғлик етишмаслигини сўзсиз бартараф қилишлари керак. Бунинг учун уруғлик тозалаш заводларида ўтган йил тозаланган беда уруғидан қолган бир толай чиқитлар бор. Бу чиқитларни такрор тозалаб олинса улардан яна экишга ярайдиган уруғлик ажратиб олиш мумкин.

Беда уруғлиги танқислигини бошқа хил кўпйиллик ўтлар уруғини экиш йўли блан енгиллаштирса бўлади. Бунинг учун колхозларга райграс, ёжа, қизил беда, судон ўти ва эспарцет уруғлари ажратилмоқда. Областимизнинг кўпгина колхозлари беда блан кўпйиллик ўтларни аралаштириб экиб ўт хосилини ошириб келмоқдалар. Масалан, Мирзачўл районидаги «Октябрь» колхози беда блан райграсни бирга экиб пичан ҳосилини гектар бошига 71 центнерга етказди. Бу колхоз аралаш ўтпоядан дастлабки йилнинг ўзидаёқ 45 центнердан пичан олди.

Қизил беда еростн сувлари юза турган ерларда яхши ўсади. Уни кўпроқ Ўртасарой, Ўртачирчиқ, Юқоричирчиқ, Қуйичирчиқ районларидаги шоликорлик колхозларда экса бўлади.

Ховос, Пскент Оҳангарон районларидаги шартли суғориладиган ерларга қурғоққа чидамли ўтлардан судон ўти ва эспарцет ўсимликлари экиш керак. Ўт ўсимликлари фақат хашак учун эмас, балки, ер унумдорлигини ошириш учун ҳам экилади. Шунинг учун бу экинларни жойлаштиришга ҳам алоҳида эътибор қилиш зарур. Алмашлаб экиш жорий қилинган ва жорий қилинаётган колхозларда ўтлар, албатта алмашлаб экиш схемасига мувофиқ жойланиши керак. Ўтган йил Сирдарё, Верхневолинск районларида айрим колхозлар ўт экинларини алмашлаб экиш схемасида белгиланган ерларга экиш ўрнига тасодифий танланган ерларга экиб юбордилар.

Алмашлаб экиш жорий қилинмаган колхозларда ўт экинларини яхлит ерларга экиш лозим. Шунда экинни парвариш қилиш ва ўриб-йиғиштириш ишларини машиналаштириш мумкин бўлади.

Бедани кучсиз ва ҳатто экиш олдидан тайёрланмаган партов ерларга ҳам экаберишн мумкин деган фикрлар бутунлай нотўғридир. Беда эскидан ҳайдалиб келинаётган, шўри ювилган, бегона ўт босмаган ерларга экилиши ва бу ерлар экиш олдидан яхши тайёрланиши керак.

Ўтган йил беда ва ўт уруғларини машина блан экишга етарли эътибор қилинмади, натижада бирқатор колхозларда уруғ қўлда сепилди. Маълумки, қўлда сепилган уруғ ерга бир текисда тушмайди, тўпроққа яхши қўмилмайди. Бунинг устига уруғ нормал кўкариб чиқмайди, даланинг кўп жойи сийраклашиб қолади. Беда ва ўт экишни машиналаштириш учун мавжуд беда, ўт ва дон сеялкаларидан тўла фойдаланиш лозим. Ўт уруғлари машина блан икки усулда экилади. Беда, ғалласимон ўтлар комбинацион сеялкаларда экилганда, тракторнинг бир юришининг ўзида бирқаторга беда ва бирқаторга ўт уруғи экилиб кетаверади.

Уруғ экиш нормасига қаттиқ риоя қилиниши керак. Беда тор қаторлаб экилганда ҳар гектар ерга 10—12 килограмм, кенг қаторлаб экилганда 5 килограмм уруғ сарфланади. Аралаш экилганда ҳам ҳар гектар ерга 10—12 килограмм беда, 8—10 килограмм райграс уруғидан сепилади.

Судон ўти уруғи ҳар гектар ерга 15—20, эспарцет уруғи эса 50 килограммдан кетади. Шу кунларда эски бедапояларни ҳам тартибга солиш керак. Бирхил бедапоялар бегона ўт босиб кетган партовларга айланиб қолган, ҳосили пасайиб кетган.

Бундай бедапояларни дарҳол, бузиб ташлаб ўрнига бошқа экин экиш лозим.

Агар бултур экилган бедапоялар сийраклашиб қолган бўлса, уларга қўшимча уруғ сепиш, бегона ўтдан тозалаб ерини ишлаш керак.

Зарпечак босган бедапояларни печакдан тозалаш учун бутун чораларни кўриш керак.

Бедани ўз вақтида экиб олиш — ҳозирги куннинг муҳим вазифасидир.

Я. БЕРСУДСКИЙ.

Хотиржамликка қатъий зарба бериш керак

Тошкент область, Чиноз район Ўзбекистон 10 йиллиги қишлоқ советидаги Молотов номли, Ворошилов номли колхозлар ўтган йили пахта тайёрлаш планларини бажараолмаган эдилар. Шунинг учун бу колхозларнинг раҳбарлари бултурги иш натижаларидан жиддий хулоса чиқариб, бу йил кўклам экиш кампаниясига ҳартарафлама пухта тайёрлик кўришлари керак эди.

Броқ колхоз правлениелари ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйиб, кўкламги экишга бутунлай қониқарсиз тайёргарлик кўрмоқдалар. Ворошилов номли колхозда 538 гектар ердан 200 гектари шудгорланган, холос. Бошқа ерлар шундай турипти. Молотов номли колхозда ҳам 245 гектар ернинг фақат ярми ҳайдалган. Ҳар икки колхозда ҳам бирон гектар ерга ҳали маҳаллий ўғит чиқарилмаган, минерал ўғит ташиб олинмаган.

Меҳнат интизоми бўш. Колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар талабга мувофиқ даражада йўлга қўйилмаган. Болалар ясласи, боғчаси ҳалигача ташкил этилмаган.

Бригада, звеноларга бириктирилган ер участкаларининг чегараси аниқ эмас. Қишлоқ хўжалик асбоблари ҳам ҳалигача ажратиб берилмаган. Бунинг устига қишлоқ хўжалик асбоблари ремонти ҳам тамомланмаган.

Ворошилов номли колхознинг Жалолиддинов бошлиқ 8-нчи бригадаси бу йил 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта ҳосили етиштириши керак. Ҳолбуки, бригада еридаги ариқлар ҳалигача тозаланмаган. Бригадада меҳнат тўғри уюштирилмаганлиги учун айрим колхозчилар кундалик нормани бажармаётирлар.

Район ташкилотлари ва МТС бу колхозлар блан жиддий шуғулланишлари, колхоз раҳбарлари ўртасида ҳукм сураётган хотиржамликка тезда зарба беришлари керак.

Н. УМРБОЕВ.

КОНСУЛЬТАЦИЯ

Сортли уруғлик экиб, ғалла ҳосилини кўпайтирайлик

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорида ва кейинги Пленумнинг Мамлакатимизда ғалла етиштиришни янада кўпайтириш ҳамда қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги қарорида сортли ғалла уруғларини экиш масалаларига ғоят катта аҳамият берилади. Ғалла экинлари уруғликлари муайян зоналарга мосланган, районлаштирилган бўлганида ўсимлик шу зонанинг об-ҳаво шароитига кўниккан, серҳосил, қурғоққа ва касалликларга чидамли бўлади.

Бизнинг областьда қарийб 100 минг гектар ерга ғалла экинлари экилади. Бунинг 75 проценти муҳим озиқ-овқат экини буғдой бўлса, 25 проценти муҳим ем экини—арпадир.

Областьда анчагина давлат навъ синаш участкалари бор. Булар областьнинг турли зоналари учун мувофиқ энг яхши буғдой ва арпа навъларини аниқлаб беришлари керак. Броқ янги, яхши навъларни ишлабчиқаришга жорий қилиш соҳасида қилинаётган ишларни қониқарлик деб бўлмайди. Кўпчилик колхозларда ҳали ҳам оддий навъ уруғлар экилиб келмоқда. Масалан, 1953 йилда областьда буғдойнинг фақат 12 проценти, арпанинг кўпи блан 25 проценти сортли уруғдан экилган. Бу нарса ғалла уруғчилигининг ёмон аҳволда эканини кўрсатади.

Шуни ҳам айтиш керакки, областимизнинг асосий ғаллакор районлари Ховос, Паркент, Оҳангарон, Пскент республиканинг жанубий районларидан кўра анча яхши шароитда туради. Оҳангарон, Паркент районларидаги айрим колхоз ва бригадалар ғалла экинларидан ҳосил олишда, ҳатто СССРнинг асосий ғаллакор районларидан ҳам қолишмайди.

Лекин ғалла экинлари ҳосилини ошириш учун сортли уруғларни экишнинг ўзи кифоя қилмайди. Бунда ғалла экинлари агротехникасининг юқори даражада бўлишини ҳам таъмин этиш керак.

Академик Т. Д. Лисенконинг кўрсатишича, агротехника даражаси паст бўлса, фақат ёмон навъларгина эмас, балки яхши навъларнинг ҳам бирнеча йилдан кейин айниб, кам ҳосилли бўлиб қолиши мумкин.

Областьда ғалла экинлари агротехникасига етарли эътибор берилмаётир. Масалан, ғалла экин майдонларида алмашлаб экиш жорий қилинмаган, кўпинча экин қулай муддатда экилмайди. Куз ва ёзда ҳайдалган ерлар яхши ишланмайди, нормада белгиланган миқдорда уруғ сепилмайди ва бошқа агротехника тадбирларига амал қилинмайди. Шу сабабли областьдаги кўп колхозлар кам ҳосил олмоқдалар. Масалан, Паркент районидаги «Коммуна» колхозида ўтган йил фақат ўртоқ Акром Аҳмаджонов бошлиқ бригада ҳосил бўйича давлат томонидан белгиланган планни ошириб бажарган ва натижада бригаданинг аъзолари ҳарбир меҳнат кунларига 4,2 килограммдан қўшимча дон олганлар.

Ғалла экинларидан мўл ҳосил олиш учун агротехникани юқори даражага кўтариш ва фақат районлаштирилган сортли уруғларни экиш керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети уруғликни синаб кўришдаги кўпйиллик иш натижаларига асосланиб, 1954 йилдан бошлаб ғаллачиликда районлаштирилган, мўл ҳосил берадиган сортли уруғларни экишга кўчиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Бу йил областимизда районлаштирилган, мўл ҳосилли навълардан ҳисобланган Сурҳок 5688 буғдой навъи экилади. Бу навъ 1952 йил Паркент районидаги «Коммуна» колхозида 60 гектар ерга экилган эди. Ҳар гектар ердан 19,7 центнердан ҳосил олинди. Ҳолбуки шу колхозда экилиб келган қизил буғдой навъидан 10,8 центнердан ҳосил етиштирилди. Сурҳок 5688 навъини областьнинг тоғлик ва тоғ атроф районларида фақат кузда эмас, балки баҳорда экиб ҳам мўл ҳосил етиштириш мумкин. Масалан, баҳорда экилган Грекум 289 навъ буғдойдан 8,8 центнер ҳосил олинган бўлса, 22 гектар ерга экилган Сурҳок 5688 навъ буғдойдан 19,8 центнердан ҳосил топширилди. Сурҳок 5688 навъ гарчи, баъзи тезпишар навълардан 3—6 кун кечикиб экилса ҳам лекин қурғоқчиликка анча чидамлидир.

Занг касаллигининг ғалла экинларига кўп зарар етказиши маълум. Бу касаллик авж олган йилларда ғалла экинлари жуда кам ҳосил беради, ёки бутунлай нобуд бўлади. 1952 йилда бу касаллик кўп тарқалди. Натижада зангга чидамсиз навъ буғдой эккан кўп колхозлар ҳатто экилган уруғ баравари да ҳам ҳосил ололмадилар. Аммо Сурҳок 5688 навъи занг касаллигига анча чидамли. Паркент районидаги Молотов номли колхозда 1952 йилда Сурҳок 5688 навъ буғдойнинг ҳар гектаридан 10 центнердан ҳосил олинди. Айни ҳолда Грекум 289 сорт буғдой экини занг блан қаттиқ касалланганлиги учун унинг ҳар гектаридан фақат 3,8 центнердан ҳосил етиштирилди.

Сурҳок 5688 сортнинг қимматли хусусиятларидан яна бири шуки, унинг ўсимлиги ётиб қолмайди ва дони тўкилмайди. Дони йирик ва тўқ бўлгани учун экинда уруғ ҳам ортиғроқ норма блан экилади. Тажриба, Сурҳок 5688 навъ буғдойини баҳорда тоғолди зонада гектарига 75—90, тоғли зонада 90—125 килограммдан уруғ экилганда энг кўп ҳосил олинганлигини кўрсатди.

Экиш муддатлари жиҳатидан Сурҳок 5688 сорт буғдой баҳорда мумкин қадар эртароқ сепилганида мўл ҳосил беради.

Умуман Сурҳок 5688 навъ буғдойни кенг миқъёсда ишлаб чиқаришга киритишга жиддий эътибор қилиш керак.

Областимиз учун янгидан районлаштирилган бошқа сортлар ичида Милютин селекция станцияси чиқарган серҳосил Қизил Шарқ (Эритроспермум 26783) навъи ҳам диққатга сазовордир. Кенг миқъёсда ўтказилган тажрибалар, бу навънинг илгари районлаштирилган Грекум 289 ва Эритроспермум 5755 навъларига қараганда 30—35 процент ортиқ ҳосил берилганлигини тасдиқлади. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қизил Шарқ навъ буғдойни областимизнинг текислик ва адир зоналарида экиш учун районлаштирди. Қизил Шарқ навъ буғдой тезпишарлиги, қурғоқчиликка ва совуққа чидамлилиги, ниҳоят нонининг мазали бўлиши блан ҳам алоҳида ўрин тутади. Бу навъ буғдой ўсимлиги касалликларга ҳам бардошли. Масалан, у дон экинларида кўп тарқалган касалликлардан қоракуя блан асло оғримайди. Қизил Шарқ ана шу хусусияти блан биргина Ўзбекистонда эмас, ҳатто Иттифоқимизнинг асосий ғаллакор районларидаги буғдойлардан ҳам олдинда туради. Қизил Шарқ навъ буғдой ўсимлиги қорамуғ касаллиги блан бироз оғриди. Лекин, бу касалликни йўқотиш унча қийин эмас. Бу навънинг занг касаллигига чидами ўртача. Шунда ҳам областьда экилиб келган бошқа навълардан анча устун туради. Қизил Шарқ навъ буғдой ўсимликлари ётиб қолмайди, дони тўкилмайди, уни комбайн блан бемалол ўриш мумкин.

Энг муҳим ем экинларидан ҳисобланган арпа ҳам областимиз ғаллачилигида кўзга кўринарлик ўрин эгаллайди.

1954 йилда областимиз учун районлаштирилган Нахчивондоний навъ арпа анча аҳамиятга эга. Бу навъ арпа касалликларга чидамли, пояси ётиб қолмайди, дони тўкилмайди. Бу жиҳатдан у комбайн блан ўриб-йиғишга қулай.

Нахчивондоний 1951 йилдан бери областимизда экилиб синалмоқда. Уч йиллик синов натижасида бу навънинг областимизда илгаридан экилиб келаётган Паллидиум навъ арпадан гектарига 3 центнер ортиқ ҳосил бериши аниқланди. Нахчивондоний қурғоққа ҳам чидамли. Нахчивондонийнинг дони йирик ва тўқ. Шунинг учун ҳар гектар ерга 140—150 килограмм норма блан уруғ экилади.

Областьда кўпгина майдонга баҳори арпа экилади. Районлаштирилган баҳори арпалардан Тошкаллак навъ арпа диққатга сазовордир. Бирнеча йиллик синовлар натижасида бу навънинг маҳаллий навъ Поллидиумга қараганда 20 процент ортиқ ҳосил бериши маълум бўлди. Бирмунча қурғоқчилик бўлган 1951 йилда Паркент районидаги «Коммуна» колхозида Поллидиум навъ арпа экилган майдоннинг ҳар гектаридан 5 центнердан ҳосил олинган бўлса, Тошкаллак навъ арпадан 8,5 центнердан ҳосил олинди. Намгарчилик яхши бўлган 1952 йилда Паллидиумдан 6,8 центнер ҳосил олингани ҳолда, Тошкаллак навъда 10,2 центнердан ва бундан ҳам кўп ҳосил етиштирилди. Тошкаллак навъ ўртапишар навъ, шунинг учун уни эрта муддатда экиш керак. Тошкаллакни кенг миқъёсда экиш учун унинг уруғини кўпайтириш зарур.

Ғалла экинларидан олинадиган ялпи маҳсулотни оширишда районлаштирилган янги навъларни кенг миқъёсда тарқатиш катта аҳамиятга эга бўлган тадбирдир. Область колхозлари бу тадбирни амалга ошириш учун сортли уруғликлар экишга ўтишлари, экинни парвариш қилишда агробиология фани ютуқларини ва илғорлар тажрибасини кенг қўлланишлари лозим.

Н. К. СИМОНОВ.

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган агроном.

И. Т. КОРОЛЕНКО.

Агроном

ФЕЛЬЕТОН

АЛЛО... АЛЛО...

Кутиш, интизорлик ёмон нарса-да, кишини хуноб қилиб юборади. Бир соат эмас, икки соат эмас, беш кундан буён йўл қараш, почтальонни кутиш ҳарқандай кишининг ҳам жонига тегади.

Тошкент тўқимачилик институтининг студенти Раҳбар Назаров яқинда худди шу аҳволга тушди. Намангандаги онасидан тўсатдан хат-хабар келмай қолганига ташвишланабошлади.

У эртасига эрталабоқ Шаҳарлараро гаплашиш марказий пунктига бориб, заказ топширди.

— Бугун кечқурин гаплашиш мумкинми? — сўради Раҳбар.

— Йўқ, мумкин эмас. — деди навбатчи қиз.

— Жуда зарур эди-да, бўлмаса эртага эрталаб келаман.

— Йўқ, бўлмайди. Фақат уч кундан кейин келасиз. — жавоб берди навбатчи совуққонлик блан.

— Ие, уйимиз шундоқ почтанинг ёнида-я, синглим, ҳеч бўлмаса эртага кечқурунга қабул қилинг.

— Ундай бўлса сиз икки кундан кейин келақолинг.

— Вой, унда почтанинг узоқни яқин қиладиган қиммати қаёқда қолди? Икки кунда Наманганга поездда бориб келиш мумкинку, ахир шароитни ҳам ҳисобга олиш керак-да!

— Сизнинг шароитингиз блан менинг нима ишим бор. Бундан тез чақиришга бизнинг шароитимиз йўл қўймайди, вассалом. Хоҳланг заказ қилинг, хоҳланг поездда бориб келинг, ихтиёр сизда.

Раҳбар заказ топширишга мажбур бўлди.

«Кутганнинг куни ўтмас» дегандек орадаги икки кун унинг назарида худди икки ойдек туюлди. У бирёқдан почтальон йўлига қараб, иккинчи ёқдан соатга тикилиб кун ўтказди. Ниҳоят, 10 февраль етиб келди. Онасининг сўзларини эшитишга интизор бўлган студент почтага белгиланган вақтдан олдинроқ етиб борди. Заказ квитанциясини навбатчи хотинга узатди.

— Кутинг! — деди навбатчи.

Раҳбар почта залидаги стулларнинг бирига бориб ўтирди. Тайинлаган соат ҳам етиб келди. «Беш минут ўтди, — деди Раҳбар қўлидаги соатига қараб, — нега чақирмайди?».

Орадан яна 15 минут ўтди. Раҳбар ўрнидан туриб, навбатчининг ёнига борди.

— Кутинг, — деб қисқа жавоб берди навбатчи.

— Суриштириб кўринг-чи, онам почтага келганми, йўқми?

— Бизга ўргатмай қўяқолинг, ўз вақтида сўриштирамиз! Тушунарлими?

— Тушунарлику, гаплашадиган вақтдан 20 минут ўтиб кетди, опажон, яна қанча кутиш мумкин?

— Яна бироз кутинг, — деди навбатчи бепарволик блан.

«Оббо, булар жуда қизиқ одамлар эканку, ана муомила-ю, ана ҳурмат» деди тажанг бўлган Раҳбар навбат кутаётган ёнидаги кишига.

Раҳбар ўзини босиш учун чўнтагидаги газетани олиб ўқимоқчи бўлди, аммо кўнглига сиғмади, кўз олдига яна онаси келди...

— Назаров, учинчи кабинага киринг! — деди ниҳоят навбатчи.

Раҳбар шошилиб кабинага кирди.

— Алло! Онажон!.. Алло, алло!... Наманган... Наманган...

Ҳечнарса эшитилмайди. Раҳбар югуриб навбатчининг олдига келиб хабар қилди.

— Кутинг, текширилади.

Раҳбар яна кабинага бориб трубкани қўлига олди. Қаттиқ шов-шувдан бўлак ҳечнарса эшитилмади.

— Алло, алло! Наманган!.. Онажон, ўзингизмисиз? Салом!. Кимсиз? А? нима дейсиз? — Раҳбар аниқ ҳечнарса эшитаолмай яна навбатчининг ёнига келди. У бир зум ўйланиб тургач, ҳавсаласизлик блан:

— Бешинчи кабинага киринг!, — деди.

Раҳбар тезда бешинчи кабина эшигини очди.

— Алло, алло... Наманган, Наманган!.. Оббо, нега овоз йўқ. Алло, Наманган... Онажон, ўзингизмисиз? Салом, салом, Нима дейсиз? Касал?.. Ким? А?..

— Гражданин Назаров! — трубкада навбатчи хотиннинг овози келди, — заказ қилган вақтингиз тамом бўлди.

— Тамом бўлди?!

Назаров таажжуб блан навбатчининг ёнига чопди.

— Нега бундай қиласизлар, ахир, гаплашаолганим йўқ-ку?

— Бекор гап, гаплашдингиз, вақтингиз тамом бўлди!

— Ие, сизларда одамгарчилик борми, йўқми? Мен ҳечнарса тушунганим йўқ. Қўшимча тўласам ҳам майли, гаплашишга рухсат этинг, ахир! — деди Назаров койиб.

— Йўқ, мумкин эмас, узиб қўйилди.

— Шикоят дафтарингизни беринг, бўлмаса, — деди Назаров тутақиб.

— Шикоят дафтари йўқ, менда.

— Кимда, бўлмаса?

— Бошлиқда.

Назаров бошлиқ ўртоқ А. Тимофеевни қидириб ҳали у ойнага, ҳали бу ойнага қаради. Бошлиқ йўқ.

— Э, ўртоқ, овора бўлманг, барибир иш чиқмайди,—деди Қўйлиқ қишлоқ советидан келган Д. Исҳоқов деган киши.— Бизнинг Қорасув районимизда ҳам аҳвол шунақа. Баъзибир телефонисткалар блан почтальонларнинг беғам, тартибсизликлари жонга тегди. Мен яқинда СССР Алоқа министрлигининг Ўзбекистондаги вакили ўртоқ Калюжнийнинг аҳолига почта хизматини яхшилаш ҳақидаги мақоласини ўқиб жуда хурсанд бўлган эдим, афсуски, баъзи жойларда аҳвол ҳануз эскича қолмоқда.

— Бундай қолиши мумкин эмас. Ахир, ҳаммамиз ҳам бир-биримиз учун, халқ учун хизмат қилишимиз керак! Совет кишисига ҳурмат керак!

Ёқубжон ШУКУРОВ.

Редакция почтасидан

Тунукаси янгиланмагани учун

Унчалик катта бўлмаган уйга кириб борар экансиз, бир-бирига тақаб қўйилган иккита иш столига кўзингиз тушади.

Стулларда ўтириб олган кишилар эса «зарур ишлар» блан банд. Уларнинг тепасидаги вивескаларга шундай деб ёзиб қўйилган: «Марказий район 38-нчи уй бошқармасининг бухгалтерияси» Унинг ёнидаги вивескага назар ташлар экансиз, қуйидаги сўзларни ўқийсиз: «Уй бошқармаси ҳар куни эрталаб соат 9 дан 10 гача, кечқурун соат 5 дан 7 гача келувчиларни қабул қилади».

Хона квартира олувчилар, бузилабошлаган уйларини ремонт қилдириш учун ариза ёзиб, кабинетга иш блан келган кишилар блан лиқ тўла. Ўтириш учун ҳатто стул ҳам йўқ.

Мана, уй бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Крилова бошқармадан чиқиб, Милицейская кўчасидан аста тебраниб бормоқда. У, деворлари ярми бузилган, эшиклари ланг очиқ уй олдидан ўтар экан, бир оёғи лойга ботиб шикоятланиб қолди:

— Қачон бу кўчалар тартибга солинар экан, шу кўчадан ўтсанг ҳамиша лойгарчилик. Ҳа, агар мана бу уйнинг иккита тунукасини алмаштирилмаса, том босиб қолиши ҳам мумкин. Бунинг чорасини кўришмайди ҳам.

Ахир ўртоқ Крилова бу гапларни кимга айтаяпти? Ҳолбуки, бу саволлар ўзига берилиши, бу вазифаларни ўзи бажариши керак. Юқорида айтиб ўтилган уйда пенсионер Марх туради. У, бирнеча бор ўз уйи томларининг бузилиш эҳтимоли берлиги ҳақида ўртоқ Криловага шикоят қилиб келган. Лекин, ўртоқ Крилова унинг шикоятларини эътиборга олиб, уй томларини тузатиб бериш ўрнига, ўз йўлида учраган лойгарчиликлардан норози бўлганича юраверади.

Туркестанская 24-нчи уйнинг том, деворлари бузилди. Гражданка Ганинанинг бу квартирасини икки тахта тунукасини алмаштириб қўйиш блан хавфдан сақлаб қолиш мумкин эди. Фалокат содир бўлгандан сўнг эса қайтадан ремонт қилиш учун Марказий район уй бошқармаси 10 минг сўм пул сарф қилишга мажбур бўлди. Гражданка Ушакованинг уйи ҳам бир тахта тунукаси янгиланмай қолганлиги учун аста-секин бузилиб бормоқда.

Уй бошқармасининг ходимлари ҳовлиларда тез-тез бўлиб турсалар, домкомлар ва уйларда яшовчилар иштирокида кўклам шанбаликлари уюштирсалар, кўча атрофларига турли хил гуллар экиш планини амалга оширсалар, халқнинг талабига жавоб берган бўлар эдилар.

В. КУРОВ.

Ҳаркуни ҳархил

Шаҳарнинг гавжум ва кўринарли жойларига кўпчиликнинг фойдаланиши учун катта электр соатлар қўйилган. Ҳарбир киши соат тағидан ўтар экан, соатга қараб вақтнинг қанча бўлганини билади, қолган вақтини эса шунга қараб планлаштиради. Киши, соат бир-биридан узоқ бўлса ёки қўлда соати бўлмаса, ана шу катта соатга ишониб кетаберади. Аммо қўлида соати бор киши катта соатларнинг кўпчилигига ишонмайди. Чунки улар ҳар куни ҳархил юриб, соатсиз кишиларни чалғитади.

Мана, барвақт ишга бораётган киши Анҳор бўйидаги катта осма соатга қаради. Соатнинг кичик стрелкаси 8 да турипти, катта стрелкаси эса 8 дан 10 минут ўтиб кетипти. Ишчи ажабланди. Гудок ҳам чалингани йўқ. У, трамвайни кутишга ҳам сабри чидамай, тез юриб кетди. Узоғи блан 250 метрча юргач, Москва район ужроия комитети биноси рўпарасидаги соатга бехос кўзи тушди. Бу соат олдингисидан кейинда қолмоқда эди. Ишчи кўзларига ишонмади. «Уф... бу соатлар бирда эмас, бирда ўпкамни туширади», деб шикоят қилиб йўлида давом этди.

Қизиқ, шаҳардаги катта кўча ва майдонлардаги электр соатларнинг кўпчилиги бирхилда юрмайди, биридан-бири фарқ қилади. Бешёғоч майдонида учта электр соат бор. Бир-биридан унча узоқ бўлмаган бозор дарвозаси тепасидаги соат 10 дан 15 минут ўтса, Навоий номли кинотеатр олдидаги соат бошқача юради.

Ажабо! Бу қанақаси, бу соатларнинг қайсибирига ишониш мумкин? Шу соатлар блан иш кўрган киши ишга боришда ҳам, бошқа мўлжаллаган ишини бажаришда ҳам алданади.

Кўчалар, майдонлар, бозорларда осиб қўйилган электр соатлар савлат учун эмас-ку!

Шаҳардаги бу электр осма соатлар қачонгача кишиларни чалғитади?

Ш. ҚОДИРОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН.

„Вешалка, умивальник муаммо нарсами?“

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг шу йил 7 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида хабар босилиб, унда магазин ва дўконларда аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган уй-рўзғор буюмлари, жумладан вешалка ҳамда умивальникнинг йўқлиги кўрсатилган эди.

Тошкент шаҳар савдо бўлими бу материал юзасидан текшириш ўтказиб, хабарда кўрсатилган танқидни тўғри деб топди. Шаҳар савдо бўлими аҳоли эҳтиёжи учун зарур уй-рўзғор асбобларини кўплаб ишлабчиқариш масаласини Тошкент шаҳар маҳаллий ва кооператив саноати олдига қўйди ҳамда савдо тармоқларига тегишли кўрсатма берди.

Болгария Халқ Республикаси блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида товар обороти ва тўловлар тўғрисида битим имзоланди

СОФИЯ, 26 март. (ТАСС). Хитой Халқ Республикаси ва Болгария Халқ Республикасининг ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар натижасида Софияда иккала мамлакат ўртасида 1954 йил учун товар обороти ва тўловлар тўғрисида битим имзоланди.

Товар оборотининг кенгайтирилишини кўзда тутадиган бу битимга мувофиқ, Хитой Халқ Республикаси Болгарияга рангдор металлар, пахта, асбест, табиий каучук ва бошқа товарлар етказиб беради. Болгария Халқ Республикаси Хитой Халқ Республикасига машиналар, химикалийлар, сун'ий ўғитлар ва бошқа товарлар етказиб беради.

Польшада кўкламги экиш

ВАРШАВА, 26 март. (ТАСС). Польшада кўкламги дала ишлари кенг қизиб кетди. Жанубий ва ғарби-жанубий районлардаги кўпгина деҳқончилик ишлаб-чиқариш кооперативлари, давлат қишлоқ хўжаликлари, якка хўжалик деҳқонлар ҳозирнинг ўзидаёқ дон экишни тамомладилар. Мамлакатнинг қишлоқларида экишни қисқа муддатда ва юксак агротехника қоидаларига амал қилиб ўтказиш учун социалистик мусобақа кучайиб кетди.

Бу йил Польша далаларида ўтган йилдагига нисбатан анча кўп қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб турибди. Давлат машина-трактор станциялари марказий бошқармаси кейинги вақтда 90 тадан кўпроқ янги волость машина-прокат пунктлари, шунингдек бевосита қишлоқларда доимо ишловчи 100 дан кўпроқ машина-прокат пункти ташкил қилди. Варшава, Жешув, Люблин ва Белосток воеводликларида янги машина-трактор станциялари тузилди.

Венгрия қишлоқ хўжалигига ёрдам

БУДАПЕШТ, 26 март. (ТАСС). Венгриянинг саноат ходимлари ўртасида қишлоқ хўжалигига ёрдам кўрсатиш юзасидан ватанпарварлик ҳаракати кенгаймоқда. Кўпгина малакали ишчилар, инженерлар, техниклар МТС ва совхозларга ишга жўнаб кетмоқдалар.

Фақат сўнгги ҳафта ичидагина пойтахтнинг завод ва фабрикаларидан 74 малакали металлист қишлоққа жўнаб кетди. Кейинги ойларда саноат корхоналари ва шаҳар муассасаларидан ҳаммаси бўлиб бир минг киши, шу жумладан неча ўнлаб инженер ва техниклар МТС ларга ва давлат хўжаликларига ишга жўнаб кетдилар.

Хавфсизлик Кенгашида

НЬЮ-ЙОРК, 26 март. (ТАСС) Кеча Хавфсизлик Кенгаши Исроилнинг Миср устидан берган шикоятини муҳокама қилишни давом этдирди. Исроил давлати Миср ма'мурларининг Исроилга борадиган савдо кемаларининг Сувайш канали орқали ўтишини чеклайдиган чораларни жорий қилганликлари муносабати блан бу шикоятни берган эди.

Қўшма Штатлар, Англия ва Франция вакиллари Кенгашнинг ўтган мажлисида Янги Зеландия тақдим этган резолюция проектини қувватладилар. Шу блан бирга, АҚШ вакили Лодж, Миср Исроилга бораётган савдо кемаларини ушлашга ва уларни кўздан кечиришга ҳақли эмас, деди. Дания делегати АҚШ, Англия ва Франция вакиллари айтган нуқтаи назарни қувватлади.

Ливан вакили Малик АҚШ, Англия ва Франция делегатларининг нутқларини танқид қилди ва, мен АҚШ вакили айтган нарсаларнинг биттасига ҳам қўшилмайман, деди.

Хавфсизлик Кенгашининг бу масала юзасидан бўладиган келгуси мажлиси 29 мартга белгиланди.

Корея Меҳнат партияси Марказий комитетининг пленумида Ким Ир Сен доклади

ПХЕНЬЯН, 25 март. (ТАСС). «Нодон синмун» ва «Минчжу чосон» газеталарининг бугунги сонида Ким Ир Сеннинг Корея Меҳнат партияси Марказий комитети пленумида саноат ва транспорт соҳасида партия, давлат ва хўжалик ташкилотларининг навбатдаги вазифалари тўғрисида қилган доклади э'лон қилинди.

Яраш тўғрисидаги битим тузилганидан кейин, — деди Ким Ир Сен, — бизнинг партия ва ҳукуматимиз асосан тайёргарлик ишларини олиб борди. Бундан мақсад келгусида халқ хўжалигини ҳартомонлама тиклашга киришиш эди. Бу давр ичида шаҳар ва қишлоқларда неча ўн минглаб квартиралар қурилди, тоғлиқ районларда яшаган деҳқонлар ҳозирги вақтда яна ўз ерларини ишлаб, экин экмоқдалар. Нархлар камайтирилди, аҳолининг турмуши тобора яхшиланмоқда. Шаҳарлар, завод ва фабрикалар тикланмоқда, йирик ғишт заводлари қурилди, ҳарбир соҳада тиклаш ишларига киришиш даври келди.

Урушдан кейинги даврда халқ хўжалигини тиклаш соҳасидаги вазифалар 1954 — 56 йилларда халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш плани проектида кўрсатилган. Бу проект Корея Меҳнат партияси Марказий комитетининг яраш битими тузилганидан кейин тез орада чақирилган олтинчи пленумида белгиланган асосий йўлга мувофиқ тузилди. Бу проект яқин келгусида олий халқ мажлисининг муҳокамаси ва тасдиқига топширилади. Урушдан кейинги даврда халқ хўжалигини тиклаш ва ривожлантириш учйиллик планининг дастлабки проектига мувофиқ, 1956 йилда саноат маҳсулоти ҳажми урушдан аввалги 1949 йилдагига нисбатан тахминан 153 процентни, шу жумладан оғир саноатда 120 процентни, енгил саноатда 137 процентни ташкил этади. Халқ хўжалигининг деярлик барча тормоқларида урушдан аввалги даражага етиб олинади ёки бу даражадан анча ўзиб кетилади. Ҳароб қилинган завод ва шахталар тикланади ва кенгайтирилади. Кўпгина янги заводлар қурилиб, ишга туширилади.

Ана шу ғоят катта планни муваффақиятли суратда амалга ошириш учун, — деб сўзини давом этдирди Ким Ир Сен, — бизда жуда яхши об'ектив шароит ва имкониятлар бор. Биз улуғ совет халқидан, шунингдек Хитой Халқ Республикасининг ва халқ-демократияси мамлакатларининг халқларидан иқтисодий ёрдам ва техник ёрдам олмоқдамиз. Биз жуда кўп табиий ресурсларга ва ички резервларга эгамиз. Бизнинг бой тажрибамиз бор, тинч даврдаги беш йил мобайнида олиб борилган тиклаш ва қурилиш ишларида ҳам, уч йил давом этган ватан озодлиги урушида ҳам чиниққан ва синалган халқ ҳокимиятимиз бор.

Сўнгра Ким Ир Сен мавжуд камчиликларни кўрсатиб, саноат министрликлари ва департаментларида раҳбарлиқни юксак даражага кўтариш вазифаларига тўхталиб ўтди. Бизнинг вазифамиз, — деди у, — министрликлар ва департаментларнинг корхоналарга раҳбарлигини яхшилашдан, қарорларнинг ижросини пухта текширишдан, камчиликларни йўқотиш мақсадида танқид ва ўз-ўзини танқидни кучайтиришдан, ишлабчиқариш малакасини, хўжалик ва техника билимларини эгаллашдан иборат.

Сўнгра Ким Ир Сен кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш масаласига тўхталиб, бундай деди: «Бизнинг вазифамиз олий, ўрта ва махсус ўқув юртларида мутахассислар тайёрлаш сифатини кескин суратда яхшилашдан, техника курсларининг ишларини яхшилашдан иборат. Партия, давлат, хўжалик ва жамоат ташкилотларида ўз ихтисосларидан бошқа ишларда ишлаётган барча инженерларни сафарбар қилиш ва уларни ўз ихтисослари бўйича ишлашга юбориш зарур».

«Биз, — деди сўзини давом этдириб Ким Ир Сен, — барча корхоналарда техника жиҳатдан билимли ва малакали ишчилар тайёрлашимиз, ишчиларда техника савиясини ошириш йўлидаги интилишни кучайтиришимиз, ишлабчиқариш ва қурилиш процессларини системали суратда механизациялаштиришимиз, ишчиларнинг моддий-маиший, ва маданий турмуш шароитини яхшилашимиз керак...».

Ким Ир Сен ўз докладининг сўнгги қисмларида халқ хўжалигида жамғарма тўплаш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш, капитал қурилиш ишларини планлаштириш, ишлабчиқариш маданиятини ошириш ва шу сингари масалаларга тўхталиб ўтди.

Халқ хўжалигини тиклаш ва бу соҳадаги қурилиш ишлари бошланган ҳозирги шароитда, — деди Ким Ир Сен, — вилоят, шаҳар ва уезд партия комитетларининг ва барча раҳбар партия ходимларининг кечиктириб бўлмайдиган ва энг муҳим вазифаси саноат ва транспорт соҳасидаги камчиликларни йўқотишдан иборат. Бунинг учун, — деди Ким Ир Сен, — саноат корхоналаридаги партия ташкилотларининг ишларини яхшилаш, илмий-техника ходимларининг ролини ва меҳнаткашлар ташкилотларининг, айниқса касаба союзларининг ва демократик ёшлар союзининг ролини ошириш зарур, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини ҳартомонлама кўтариш тўғрисида ғамхўрлик қилиш, революцион ҳуш'ёрликни ошириш зарур.

Ким Ир Сен докладининг охирида бундай деди: Улуғ Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва халқ-демократияси мамлакатлари халқларининг бизга кўрсатаётган иқтисодий ва техника ёрдами урушдан кейинги даврда Корея Халқ-Демократик Республикасининг халқ хўжалигини тиклаш ва бу соҳада қурилиш ишларини муваффақиятли суратда амалга оширишнинг муҳим шарти ва гаровидир.

Миср раҳбарлик қилучи революцион кенгашининг қарори

ҚОҲИРА, 26 март. (ТАСС). Кеча Миср раҳбарлик қилучи революцион кенгашининг генерал Нажиб (Нағиб) раислигида фавқулодда мажлиси бўлди.

Хабар берилишича, раҳбарлик қилучи революцион кенгаш қуйидаги қарорни қабул қилган: сиёсий партияларни тарқатиб юбориш тўғрисидаги қонун бекор қилинади ва сиёсий партиялар тузишга рухсат этилади; та'сис мажлиси «тўппа-тўғри ва эркин сайлов асосида» сайланади ҳамда парламентнинг барча ҳуқуқ ва имтиёзларига эга бўлади; раҳбарлик қилучи революцион кенгаш 24 июльда — та'сис мажлиси ишга тушганидан кейин иккинчи куни тарқатиб юборилади; та'сис мажлисининг дастлабки тадбирларидан бири республика президентини сайлаш бўлади.

Раҳбарлик қилучи революцион кенгаш ўзининг а'золари янги сиёсий партия тузмаяжакларини билдирди ва республика гражданлари «сиёсий ҳуқуқларининг дахлсизлигини» э'лон қилди.

Англия савдо ишлари давлат министрининг баёноти

ЛОНДОН, 26 март. (ТАСС). «Файнэншл таймс» газетасининг хабар беришича, савдо ишлари давлат министри Хиткот-Эмори кеча Лондонда саноатчилар миллий союзида нутқ сўзлаб, шарқ блан ғарб ўртасида савдо-сотиқнинг кенгайтиришни ёқлаб гапирган. «Биз, — деган у, — Англиядаги корхона эгаларининг яқинда Москвага қилган сафарларини табриклаймиз. Шу сафарлар натижасида жуда муҳим ва арзийдиган савдо битимларининг тузилиши эҳтимол».

АҚШ Коммунистик партияси Миллий комитетининг баёноти

НЬЮ-ЙОРК, 26 март. (ТАСС). АҚШ Коммунистик партиясининг Миллий комитети матбуотда э'лон қилиш учун баёнот топширди. Миллий комитет ўз баёнотида Коммунистик партияни тақиқлаш тўғрисида конгрессда кўриладиган қонун проектларини барбод қилиш учун кураш ҳаракатини кенг қизитиб юборишга чақиради.

Қанада ишчи прогрессив партиясининг бешинчи с'езди очилди

ТОРОНТО, 26 март. (ТАСС). Кеча Торонтода Канада ишчи прогрессив партиясининг бешинчи с'езди очилди. С'езднинг иши тўғрисида матбуот учун э'лон қилинган ахборотга кўра, биринчи мажлисда Канада ишчи прогрессив партиясининг миллий комитети номидан партиянинг бош секретари Тим Бак доклад қилган. Канаданинг ҳамма томонларидан с'ездга келган делегатлар уни овация блан кутиб олганлар.

Ахборотда айтилишича, Тим Бак Канаданинг аҳволига ва халқаро масалаларга муфассал тўхталиб ўтган.

СОВЕТ ШАХМАТЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

СССР ва Аргентина командалари ўртасидаги ўртоқлик шахмат мусобақаси тамом бўлди

БУЭНОС-АЙРЕС, 26 март. **(ТАСС махсус мухбири).** Кеча Сервантес театрида СССР ва Аргентина командалари ўртасидаги ўртоқлик шахмат мусобақасининг тўртинчи даврасида тамом бўлмай қолган ўйинлар давом этдирилди. Болбочан кечиктирилган ўйинни давом этдирмасдан Кересга таслим бўлди. Авербах ва Таймaнов кечиктирилган ўйинлардаги устунликлардан фойдаланиб, тезда ғалаба қозондилар: Авербах Аргентина чемпиони Паннони Тайманов гроссмейстер Элискасесни ютди. Петросян блан Пильник, Россето блан Котов ва Мартин блан Геллер ўртасидаги ўйинлар дуранг бўлди.

Шундай қилиб СССР ва Аргентина командалари ўртасидаги халқаро ўртоқлик шахмат мусобақаси совет шахматчилари фойдасига 20,5:11,5 ҳисобида совет шахматчиларининг ғалабаси блан тугади.

25 мартда кейинги даврадаги кечиктирилган ўйинлар ўйналиб бўлгандан кейин мусобақа ёпилди. Аргентина шахмат федерациясининг президенти Лауренс, Халқаро шахмат федерациясининг вице-президенти Рагозин, СССР командасининг капитани Керес ва Аргентина командасининг капитани Гюмар табрик нутқи сўзладилар. П. Керес совет шахматчилари номидан Аргентина командасига шахмат дўстлик кубогини топширди. Аргентина шахматчилари ҳам совет шахматчиларига совғалар тақдим этдилар. Аргентина шахмат федерацияси Совет Иттифоқи шахматчилари шарафига зиёфат берди.

Совет командасининг капитани гроссмейстер П. Керес матбуот вакилларига бундай деди: «Совет шахматчилари Европада бўлган кўпгина муваффақиятли учрашувлардан кейин биринчи марта Америка қит'асига келдилар. Аргентина шахматчилари блан бўлган дўстона учрашув спорт жиҳатидан ҳаммани ғоят қизиқтирди. Ма'лумки, Аргентина командаси дун'ёда энг кучли командалардан биридир. Жуда қизғин кураш блан ўтган бу дўстлик мусобақасида ҳам Аргентина шахматчилари ўзларининг муносиб рақиб эканликларини кўрсатдилар. Мен Аргентина жамоатчилиги бизларни самимий меҳмондўстлик блан кутиб олганлигини айтиб ўтишни истайман».

Гроссмейстер А. ТОЛУШ.

Тошкентда

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қишлоқ хўжалик институтининг ғўза биологиясини ўрганиш лабораторияси сектори «Ғўзанинг чиқиб келиши ва систематикаси» деган монографияни нашрга тайёрламоқда. **Суратда:** старший илмий ходим, биология фанлари кандидати **Ф. М. Мауэр** (чапда), САГУ студенти **Абдурашид Султонов** ва лаборант, комсомол а'зоси **Лия Абрамова**лар монография учун тайёрланган материалларни кўздан кечирмоқдалар.

С. Кропивницкий фотоси.

☆

Ишчилар ўз билимларини оширмоқдалар

Кечқурун иш вақти тамом бўлганидан кейин, «Таштекстильмаш» заводининг кўп ишчилари кечки машинасозлик техникумининг аудиториясида тўпланмоқдалар. Бу ерда заводнинг ишчи ва хизматчиларидан 136 киши ўқимоқда. Техникум студентлари ўртасида ўз нормаларини анча ошириб бажараётган слесарьлардан Бессчетнов ва Мазурек, токарь Анисимов ва бошқа илғор ишчилар бор.

Техникумни тамомлаган ўртоқлардан кўплари ҳозир мас'улиятли иш участкаларига бошчилик қилмоқдалар. Илгариги монтёр Соловьев ўқишни тамомлаб, старший мастер бўлди. Нормаловчи ўртоқ Поночевний цех бошлиғи бўлиб ишламоқда.

Заводда илғор иш методлари мактаби, инженер-техник ходимларнинг малакасини ошириш мактаби, ишлабчиқариш-техника курслари ташкил қилинган. Ўқув комбинатида жам'и 800 киши ўз билимини оширмоқда. Заводнинг ёш ишчиларидан учюз киши ишчи ёшлар мактабида ўрта ма'лумот олмоқда.

Заводнинг ўнлаб ишчилари сиртқи ва кечки олий ўқув юртларида шуғулланмоқда.

Янги цех

Октябрь районидаги Ленин номли тикучилик артелида янги цех ташкил қилинди. Бу цех эркак ва аёллар учун ёзги усткийим тикмоқда. Цех ишга тушгандан буён 150 минг сўмлик костюм, кўйлак ва бошқа хил тайёр кийим-кечаклар ишлабчиқарди.

Янги озиқ-овқат магазинлари

Октябрь райпишчеторги район аҳолисининг озиқ-овқат молларига бўлган талабини қондириш учун савдо тормоқларини тобора кенгайтирмоқда. Яқинда Навоий кўчасидаги тоғ техникумининг пастки қаватида янги озиқ-овқат магазини очилди. Бу магазин чиройли қилиб безатилган ва яхшилаб жиҳозланган. Магазинда турли-туман озиқ-овқат моллари, хилма-хил нон маҳсулотлари, консервалар, ширинлик ва ичимликлар бор.

Шунингдек Вилоят кўчасидаги «Средазэнергометаллургпром» биносида ҳам озиқ-овқат моллари сотадиган янги магазин очилди. Октябрь райпишчеторги иккинчи кварталда яна 9 та шундай озиқ-овқат магазинлари очади. Бу магазинлар асосан район марказидан узоқроқ, аҳоли кўп яшайдиган маҳаллаларда очилади.

☆

Пионерларнинг ёзучилар блан учрашуви

Ўзбекистон ёзучилар союзининг адабиётчилар Уйида ёзучилар блан Тошкент шаҳар пионерларининг учрашувлари бўлиб ўтди.

Бунда ёзучилар союзининг раиси ўртоқ Уйғун нутқ сўзлаб, пионерларни «Китоб ҳафталиги» байрами блан табриклади ва ёзучилар Ўзбекистон Совет Социалистик республикасининг 30 йиллиги муносабати блан қандай асарлар устида ишлаётганликлари ҳақида гапириб берди.

Сўнгра шоирлардан Ғафур Ғулом, Қуддус Муҳаммадий, А. Иванов ва Мирмуҳсин ўртоқлар пионерларга ўз ше'рларидан ўқиб бердилар. Бундан ташқари пионерлардан Х. Салоҳиддинов, Ш. Қосимова, Н. Шумилова ва бошқалар Ўзбекистон шоирларининг ше'рларидан ўқиб бердилар.

Учрашув охирида Тошкент Давлат консерваторияси ҳузуридаги Успенский номли музика мактабининг ўқучилари концерт бердилар. Учрашув қизғин ва кўнгилли ўтди.

Экскаваторчилар учун янги уй-жой

Экскаваторчиларнинг социалистик шаҳарчаси йил сайин обод ва кўркам бўлмоқда. Бу ерда уй-жой бинолари қуриш 1950 йилдагига нисбатан икки баравар кўпайди. Ўтган йилнинг ўзидаёқ ишчилар учун 960 квадрат метр ҳажмида икки қаватли уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Александр Немов, Николай Шалин, Иван Носов каби ўнлаб экскаваторчилар ҳозир янги уйларда яшамоқдалар.

Бу йил ҳам завод ма'мурияти уй-жой қурилишига катта аҳамият бераётир. Ҳозир 2.000 квадрат метр ҳажмида уй-жой биноси қуриш юзасидан қизғин иш олиб борилмоқда. Янги қурилаётган 4 қаватли бу уйларнинг пастки қаватига болалар боқчаси ва яслиси, озиқ-овқат магазини, почта-телеграф жойлаштирилади.

Бундан ташқари экскаваторчилар шаҳарчасининг Ярослав кўчасида соатига 50 киши ювинадиган ҳаммом ҳам қурилмоқда.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда бугун кундузи Ўзбекистон областьларида ҳаво ўзгариб туради. Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда ҳаво булутли бўлиб, бироз ёмғир ёғади. Бошқа областьларда ёғингарчилик бўлмайди. Температура 13—18, жанубий районларда эса 20 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бироз булутли бўлиб, ёғингарчилик бўлмайди. Температура 17—19 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

КИНО „Дар'ё устидаги чироқлар"

Николай Дубовнинг «Дар'ё устидаги чироқлар» повести ёш совет китобхонларининг севимли асарларидан биридир. Асардаги Костя, Нюра, Миша Циганёнок ва Тимофей образлари буюк ишларни бажариш, қаҳрамонлик кўрсатиш орзуси блан тўлиб-тошган, билим чўққиларини ҳормай-толмай эгаллаётган қувноқ совет ёшларининг реалистик образларидир. Костя, Нюра ва бошқалар образи ҳаётийлиги, тўлақонлилиги блан совет ёшларига яқин ва уларнинг севимли дўстларига айланган.

Шу кунларда республика кино-театрларида кўрсатилабошланган «Дар'ё устидаги чироқлар» фильми ёшларга таниш бўлган Костя, Нюра, Миша, Тимофей образларини уларнинг кўзи ўнгида яна жонлантириб тасвирлайди.

Пароход бортида туриб онаси ва синглиси блан хайрлашаётган Костя катталарга тақлид қилишга уринади. Онаси зўр бериб унга йўлда шўхлик қилма, ҳарнарсага аралашма, тоғангникига борганингдан кейин чўмилма... деган гапларни уқтиради. Гудок чалинади. Пароход жўнаши керак. Костянинг онаси ва синглиси уни қучоқлаб, ўпиб хайрлаша бошлайдилар. Шу вақтдаги Костянинг бутун ташқи қиёфаси, хатти-ҳаракати, юз мимикаси, насиҳатларнинг нима кераги бора-а, мен кичкина боламанми, деган ма'нони англатиб туради. Броқ пароход қирғоқдан узоқлаша борган сари аввал мағрур туриб қўл силкаётган Костянинг ташқи қиёфасида ўзгариш пайдо бўлади. Юраги уюшиб, кўзларида беихтиёр ёш томчилари кўринади. У ички ҳаяжонини яширишга ҳаракат қилиб, пешонасини ҳарқанча тириштирмасин, барибир бўлмайди—онасидан биринчи марта узоқ вақтга ажраётган эди-да...

Фильм ана шу ҳаётий воқиа блан бошланади ва тамошабин унга ишонади. Костя эндигина 11 ёшга тўлган, унда болалик ғурури, ўзини катталарга хос тутиб, атрофдагиларни қойил қолдириш ҳисси бор.

Костя бир минут ҳам тиниб-тинчийолмайди, ҳарбир янги нарсани тезроқ кўриш, катталар қиладиган ишни ўзи бажариш, бирор қаҳрамонлик кўрсатишга интилади. Шунинг учун ҳам тоғасиникига келгач, ундан бакеннинг вазифасини сўрайди. Бакен пароходнинг тошга урилиб кетмаслиги учун дар'ёларда белги сифатида қўйилишини эшитиб, ҳафсаласи пир бўлади. «Ҳеч қизиғи йўқ экан» — дейди.

Умуман у Киевдан тоғаси турган ерга келар экан, у ерда нима ҳам бўлар эди, бир орол-да деб ўйлайди. Броқ, ҳаёт унинг янглишганини кўрсатаборади. Нюра блан дастлабки суҳбатлашув, Миша, Тимофейлар блан учрашув, улар блан бирга дар'ёда чўмилиш, биринчи марта қайиқ ҳайдаши — Костянинг бу ердаги ҳаётга қарашини ўзгарта боради. Оролдаги балиқ ови, шу ерда ўтказилган кеча, тоғасининг денгизчилар ҳаётидан айтиб берган воқий ҳикояси унинг тоғасига бўлган муҳаббатини оширади. Костянинг ёш қалбида, одамлар учун хизмат қилиш — буюк қаҳрамонлик экан, деган муқаддас туйғу пайдо бўлади. Бу ердаги ҳаётни, болаларнинг қандай яшашини ўрганиш унга завқ бағишлайди, уни беҳад қувонтирабошлайди.

Костя Нюра блан биргаликда Васяларникига боради, у ердаги колхоз радиоузелини диққат блан тамоша қилади, чинакамига ҳайратланади. Тимофей ишлаётган ёш мичуринчилар участкасини ҳам у қизиқиб тамоша қилади.

Қаҳрамонлик кўрсатиш пайти ҳам етиб келади. Тўсатдан ҳавога қора булутлар чиқиб, кучли бўрон туради. Дар'ёдаги қизил бакенни қутирган тўфон оқизиб кетади. Дарҳол бакенни ўрнатиш керак эди, бўлмаса 3 соатдан сўнг шу ердан ўтадиган пассажирлар пароходи харсанг тошга урилиб, катта талафот кўриши мумкин. Э'тирозларга қарамай Костя тоғаси блан бирга дар'ёга чиқишга муваффақ бўлади. Кучли бўронга, даҳшатли селга, кўкка сапчиётган тўлқинларга қарамай Костя Ефим тоға блан бакен турадиган ерга бориб, бакенни кўтариб турадилар ва пароходни ҳалокатдан сақлаб қоладилар...

Костя яна ўша «Ашхобод» пароходида уйига қайтар экан, тамошабинлар унинг қувноқ ва мамнун чеҳрасидан кундалик ҳаётда ҳам қаҳрамонлик кўрсатса бўлар экан, бунинг учун меҳнатни севиш керак экан деган ма'нони уқиб оладилар.

Костя образидаги тақдирлашга сазовор бўладиган томон шундаки, у ҳаётий реалистик воқиаларни ўзида мужассамлантирган. Костянинг муваффақиятсизлиги ёш тамошабинларни ҳам ташвишга солади, муваффақияти эса уларни Костя блан бирга қувонтиради. Костя ролини фильмдаги Нюра, Миша Вася Темофей ва Тимофейнинг укаси Егорка рольларини ҳам болалар ўйнаган, Фильм авторлари болаларнинг эркин фикрлаш ва мустақил ҳаракат қилишлари учун тўла ҳуқуқ бериб жуда тўғри иш қилганлар. Бу эса фильмнинг реал воқиалар асосида қизиқарли ва табиий чиқишини та'минлаган.

Фильмда Нина Шорина ижро этган Нюра образи энг қизиқарли ва характерли образлардан биридир. Меҳнатсевар, чаққон ва оқ кўнгил бу қиз Костя блан биринчи учрашувдаёқ тамошабинга ёқиб қолади. Унинг бидирлаб гапириши, ақлли фикрлари, эпчил ҳаракатлари жуда табиий. Экранда Нюра пайдо бўлиши блан тамошабиннинг ҳаяжони ошади, зўр қизиқиш блан унинг ҳаракатларини кузатади. Ўқучи Нина Шорина Нюранинг эсда қоладиган ёрқин ва типик образини яратаолган.

Миша ва Тимофей рольларини А. Коперов ва Ф. Северинлар анча дуруст ижро этаолганлар. Улар ижросида Миша техникага жуда қизиқучи, Тимофей эса бутун вужуди блан табиёт илмига берилган болалар сифатида гавдаланади. Миша айниқса радиони жон-дили блан севади. Ундаги бу майл ўзи дежурлик қилаётган колхоз радиоузелини Костяга батафсил тушунтириб беришида, у ердаги ҳарбир аппаратнинг вазифаси ва аҳамияти тўғрисида мароқланиб гапираётганида яққол акс этади.

Тимофей гарчи характери жиҳатидан совуққон, кам ҳафсаладек кўринса ҳам, лекин у меҳнатни севади. У — ёш мичуринчи, унинг мақсади бу ерда совуққа ҳам, иссиққа ҳам чидайоладиган ўсимликларни ўстиришдир.

Тимофейнинг укаси Егорка ролини ижро этган Леша Козловский тамошабин хотирасида узоқ сақланиб қоладиган образ яратаолган.

Николай Дубов асарини ўқиб чиққан ҳарбир китобхон фильмни зўр қониқиш блан тамоша қилади. Чунки повестьда тасвирланган образларнинг характерларини чуқур ҳис этган ҳолда зўр диққат блан ишга киришган сценарист Г. Гребнер ва постановкачи В. Эйсимонтлар ёзучининг асардан кузатган мақсадини тамошабинларга тўла етказаолганлар.

Гарчи фильмда катталар ролига унча э'тибор берилмаган бўлса-да, шунга қарамай, айрим эпизодларда уларнинг ҳам эсда қоладиган образлари яратилган. Фильм асосан болалар ҳаёти ва интилишларига оид муҳим воқиаларни қизиқарли тасвирлаш блан кенг тамошабинлар диққатини ўзига тортади.

«Дар'ё устидаги чироқлар» фильми совет ёшларининг қувноқ ва сермазмун ҳаёти ҳақида юксак пафос блан ҳикоя қилиб беручи, уларни меҳнат ва қаҳрамонлик ишларига илҳомлантиручи катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлган фильмдир.

Ўқучиларнинг баҳорги каникул кунларида бу фильмнинг кўрсатила бошланиши кинематографиямизнинг болаларга тақдим этган ажойиб совғасидир.

В. АБДУЛЛАЕВ.

«Дар'ё устидаги чироқлар» фильмидан бир кўриниш.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА.—28/III да кундуз **Оила** кечқурун **Ҳамза** 29/III да кундуз **Шоҳи сўзана,** кечқурун **Юрак сирлари.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/III да кундуз **Севилья сартароши,** кечқурун янги спектакль **Доктор Айболит.** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Галия Измайлова** қатнашади, 29/III да кундуз **Доктор Айболит,** кечқурун СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носированинг ҳисобот концерти.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/III да кундуз **Нурхон,** кечқурун **Муқимий.**

«Родина», Собир Раҳимов номли, **Навоий** номли, **«Искра»** (ҳамма залда), **«Ёш гвардия», «Ўзбекистон», «Комсомол 30 йиллиги»** кинотеатрларида.
мактаб каникуллари даврида кундуз
Н. Дубов повести асосида ишланган
ДАР'Ё УСТИДАГИ ЧИРОҚЛАР
номли янги бадий фильм кўрсатилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар
ОПА-СИНГИЛ КОХЛАРНИНГ ГАСТРОЛЬЛАРИ.
Аттракцион «Гигант семафор».
Тамоша кеч соат 8 да бошланади.
Бутун **уч марта тамоша.**

31 мартгача
мактаб каникуллари даврида
КУНДУЗГИ ТАМОШАЛАР
РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар
опа-сингил Кохлар қатнашади.
«Гигант семафор» аттракциони кўрсатилади.
Тамошалар ҳар куни кундуз соат 1 да бошланади. Касса эрталаб соат 11 дан очилади.

Тошкент шаҳар Советининг ижроия комитети
Тошкент шаҳридаги корхона, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбарларига билдирадики,
1955 ЙИЛДА БЎЛАДИГАН ҚУРИЛИШЛАР УЧУН ЕР УЧАСТКАЛАРИ АЖРАТИШ
ҳақидаги заявкалар
Тошкент шаҳар ижроия комитетига 1955 йил 1 июньдан кечикмай
БЕРИЛИШИ ЛОЗИМ.
Заявкага қуйидаги ма'лумотларни илова қилиш керак: 1) лойиҳаланадиган қурилиш об'ектлари учун титулдан кўчирма; 2) белгиланган формада тўлдирилган анкета (анкета бланкалари Тошкент шаҳар ижроия комитетининг архитектура ишлари бўлимидан олинсин).

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 157, Пропаганда бўлими — 157, Совет қурилиши бўлими — 137, Маданият бўлими — 135, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, хатлар бўлими — 137, Секретариат — 34048, э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 00476 «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № 1300